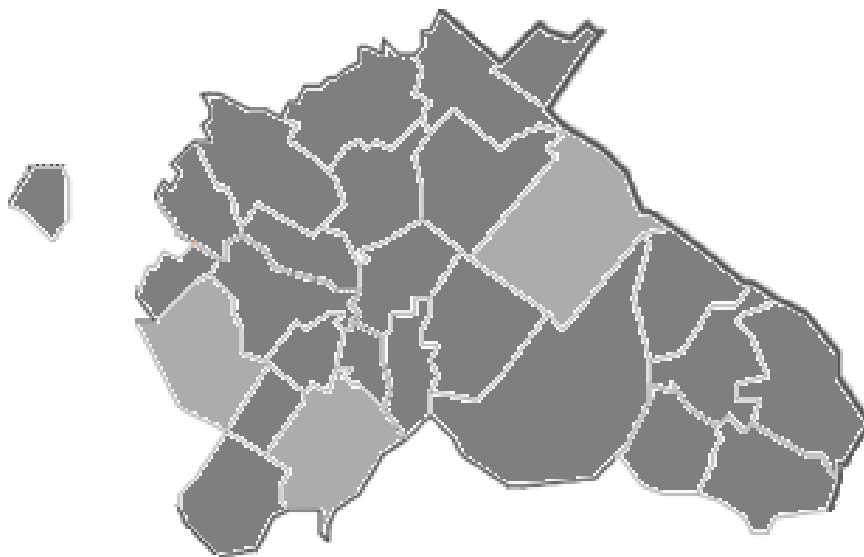

HAJT-A Csapat Egyesület

LEADER Helyi Fejlesztési Stratégia

2023-2027

Készítette a HAJT-A Csapat Egyesület munkaszervezete

Elfogadás dátuma: 2023.11.14.

Tartalom

Rövidítések jegyzéke	3
Bevezetés	4
1. A HFS és a KAP ST kapcsolata	4
2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése	6
Kérdőívünk (amely honlapunkon elektronikus vagy nyomtatható változatban, rendezvényeinken nyomtatott formában elérhető) irányított kérdéssorozat mentén (anonim módon) biztosít bárki számára kifejtési-beavatkozási terepet. A felsorakoztatott kérdések a tervezett stratégia lényegi pontjaira vonatkoznak, így a válaszok segítik a SWOT analízist, a jó példák felkutatását, a célmeghatározást, az együttműködési irányokat és az esélyegyenlőség megteremtését.	8
3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása	8
4. Horizontális célok	10
4.1 Esélyegyenlőség	10
4.2 Fenntarthatóság és környezetvédelem	11
5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések	12
6. Külső koherenciák azonosítása	15
7. Helyzetfeltárás	17
7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása	17
7.2 SWOT analízis	23
8. A stratégia beavatkozási logikája	24
8.1 A stratégia jövőképe	25
8.2 A stratégia célhierarchiája	25
9. Cselekvési terv	27
9.1 Az intézkedések leírása	27
9.2 Együttműködések	32
9.3 Kommunikációs terv	33
9.4 Egyéb, a HACS által megvalósított projektek	35
10. Monitoring és Indikátorok	35
10.1 Monitoring	37
10.2 Az indikátorok megadása	37
11. Indikatív pénzügyi terv	40
Mellékletek	41

Rövidítések jegyzéke

EU Európai Unió

HACS Helyi Akciócsoport

HBB Helyi Bíráló Bizottság

HF Helyi Felhívás

HFS Helyi Fejlesztési Stratégia

IH Irányító Hatóság

KAP Közös Agrárpolitika

KAP ST Közös Agrárpolitika Stratégiai Terv

LEADER Közösségi kezdeményezés a vidék gazdasági fejlesztése érdekében

SWOT Erősségek, Gyengeségek, Lehetőségek, Veszélyek elemzés módszer

TKCS Tervezést Koordináló Csoport

VP Magyarország - Vidékfejlesztési Program 2014 - 2020

Bevezetés

A HAJT-A Csapat Egyesület mint LEADER Helyi Akciócsoport 2008 óta az európai uniós LEADER program helyi koordinálásával, a HFS megalkotásával és megvalósításával, a kapcsolódó fejlesztési források tervezésével és kihelyezésével szolgálja térségünket vidékfejlesztési céljainak elérésében. Egyesületünk közvetlen hatóköre huszonhét településre terjed ki a Közép-Magyarország régió keleti részén. A 2014-2022-es programozási időszakban 1,069 milliárd forint LEADER fejlesztési forrás jutott el térségi szereplőinkhez: vállalkozásokhoz, civilszervezetekhez, önkormányzatokhoz. Az EMVA LEADER fejlesztések majd minden településünkön feltűnnek, az európai uniós közösségi kezdeményezés egyre szélesebb körben válik ismertté. Sikeres időszakot tudhatunk magunk mögött. Több száz érdeklődőt és támogatást igénylőt ismertünk meg, ezáltal megfelelő minőségű és hatásfokú projekteket támogathattunk. Részesei voltunk térségek közötti együttműködéseknek. Célunk, hogy tovább gyarapodjon a vidékfejlesztésért tenni akarók tábora, növekedjen a stratégiánkhoz illeszkedő projektek száma, eredményesebben vegyenek részt helyi szereplőink a jövő formálásában, ami térségünket európai szinten is vonzóbbá, biztonságosabbá és élhetőbbé teszi.

A következő fejezetekben a 2023-2027-es európai uniós programozási időszakra vonatkozó HFS-t fogalmazzuk meg, amely többek között hozzájárul a KAP ST-hez. Térségünk legfontosabb szükségleteinek és a megoldások irányába vezető lépéseknek a beazonosítását az itt élők, a helyi szereplők aktív, feltáró munkája, építő, konszenzusra törekvő vitája tette lehetővé. A kezelendő problémák mélysége és az azokhoz rendelhető korlátozott fejlesztési források egyértelművé tették, hogy közösségépítő, a helyi természeti és kulturális értékek megőrzését és kihasználását, a helyi gazdaság megerősítését célzó olyan hatékony – elsősorban együttműködésekben alapuló – programra van szükség, amely illeszkedik a vármegyei fejlesztési tervhez, ugyanakkor kiegészíti vagy kiaknázzhatóvá teszi az elérhető operatív programokat. A HFS közös megalkotásával és elfogadásával megnyílik az út vidékfejlesztési forrásaink hatékony felhasználása előtt.

Helyzetelemzésünk, valamint a 2014-2022-es időszak tapasztalatai egyértelművé tették, hogy a HFS-t „a vidéki térségekben a mikrovállalkozások fenntartása, erősítése; helyi termékek és szolgáltatások fejlesztése; megújuló energia, klímabarát, víz visszatartási, környezetvédelmi megoldások alkalmazása helyi szinten; helyi összefogásra épülő, a természeti és egyéb értékeket, adottságokat, hagyományokat és egyedi termékeket bemutató, fenntartható turisztikai, vendéglátóipari programok kidolgozása, megvalósítása; közösségi élet, közösségi marketing, közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése” célrendszerében kell megfogalmaznunk.

Akciócsoportunk hazai és nemzetközi együttműködéseit tekintve a tudásátadásra, a jó gyakorlatok bemutatására és a térségeken átívelő hagyományokra összpontosít.

A HFS megvalósítása során a HAJT-A Csapat Egyesület a folyamatosan fejlesztett kapacitásával és az esélyegyenlőség biztosításával segíti helyi szereplőinket. Befogadja, minőségük alapján kiválasztja a pályázatokat, biztosítja a kiválasztott projektek összhangját a HFS-sel, monitoring tevékenységet végez, továbbá értékeli, kiigazítja, fejleszti működését, stratégiáját.

1. A HFS és a KAP ST kapcsolata

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása

SO8 - A foglalkoztatásnak, a növekedésnek, a nemek közötti egyenlőségnek – és többek között a nők mezőgazdasági tevékenységekben való részvételének –, a társadalmi befogadásnak és a helyi fejlesztésnek az előmozdítása a vidéki térségekben, a körforgásos biogazdaságot és a fenntartható erdőgazdálkodást is beleértve.

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása

R.38 A helyi fejlesztési stratégiák által érintett vidéki népesség aránya

A KAP ST „RD57_R15_LDR_77 - LEADER stratégiák elkészítése és végrehajtása” megnevezésű beavatkozása tartalmazza a LEADER támogatáshoz kapcsolódó kereteket.

Ez a beavatkozás a vidéki térségek és közösségek területileg kiegyensúlyozott fejlesztésében jelentős szerepet vállaló, az ország térségeiben már működő vagy megalakuló HACS-ok számára biztosít támogatást. Az intézkedés keretében a HACS-ok a KAP ST céljaihoz illeszkedő, a helyi fejlesztési igényeknek megfelelő HFS-t dolgoznak ki. Az IH által jóváhagyott HFS-ben a HACS-ok olyan fejlesztési célokat határoznak meg, amelyeket a térségi szereplők valósítanak meg.

A HFS-t annak tartalma és minősége, valamint a megvalósításhoz szükséges kapacitás alkalmassága alapján az IH hagyja jóvá. A HFS-ek tartalmának kialakítása a HACS-ok kizárólagos feladata és felelőssége, amelyhez a beavatkozás biztosítja a szükséges pénzügyi keretet. Amennyiben egy HFS a kiválasztási kritériumok alapján nem fogadható el az IH által, az visszaküldésre kerül javítás céljából az érintett HACS részére.

A HACS működtetéshez kapcsolódó tevékenységek mellett, a HACS legfontosabb feladata a helyi közösség motiválása, aktivizálása és segítése úgy, hogy az új lehetőségek, ötletek felszínre kerüljenek és megvalósuljanak a HFS céljainak megfelelően, továbbá a HFS közösség általi kidolgozása és megvalósítása, valamint a hálózatépítés más HACS-okkal belföldön és a határon túl. Ennek keretében a HACS-ok támogathatják a projektötletek pályázattá történő kidolgozását is, amennyiben a projekt megvalósítása a HFS céljaihoz illeszkedik.

A LEADER program hét alappilléreinek megvalósítása

- 1) Területalapú megközelítés: A HAJT-A Csapat Egyesület LEADER HACS területi összetartozását megalapozza a 2012-től már ugyanezen a földrajzi területen működő HACS által kialakított térségi kapcsolatrendszer, az együttműködésre építő projektek, a közlekedési folyosók, a munkába járási szokások, a szolgáltatási centrumok, a történelmi és a kulturális múlt. Földrajzi helyzete figyelembevételével 2003-ban a Budapesti agglomerációból Ecsér településsel bővült a HACS.
- 2) Alulról építkező megközelítés: A HAJT-A Csapat Egyesület HFS-ének kidolgozása, ezen belül az elérni kívánt célok és fejlesztési igények meghatározása a helyi viszonyokat jól ismerő helyi lakosok, vidéki szereplők bevonásával, együttműködésével történt.
- 3) Innovativitás: Az egyedi vagy új ötletek megjelenését a helyi szükségletek feltárásánál kiemelten kezelte a HAJT-A Csapat Egyesület, mivel ez a LEADER program hatékony megvalósításának egyik jelentős eleme.
- 4) Integrált megközelítés: A HAJT-A Csapat Egyesület HFS-e nem egy ágazati program, hanem a vidéki szereplők együttműködésében megfogalmazódott térségfejlesztő program, amely az ágazatok közötti kapcsolatokat is erősíti.
- 5) Sajátos irányítási és finanszírozási módszerek: A HAJT-A Csapat Egyesület HFS-ének megvalósítása során a decentralizáltság a döntéshozatalban és a rendelkezésre álló források felhasználásában is megmutatkozik, mivel a térség problémáit a helyi szereplők ismerik a legjobban. A HACS döntéshozó testületeiben mindhárom (köz-, civil- és vállalkozói) szféra képviselőit megtalálhatjuk, illetve egyik szféra sem rendelkezik döntő többséggel.
- 6) Hálózatépítés, együttműködés: A HAJT-A Csapat Egyesület hagyományaihoz híven a továbbiakban is részt vesz HACS-ok és egyéb szervezetek közötti, tudásátadást célzó, jó gyakorlatokat terjesztő, bemutató programokban. Hálózatépítésével a HACS fejleszti saját térségét és integrálhat más vidéki térségeket.
- 7) Helyi partnerség(ek), HACS-ok helyi szintű szerepvállalása: A HAJT-A Csapat Egyesület által koordinált HFS megfogalmazása és megvalósítása a helyi szervezetek, a köz-, civil- és vállalkozói szféra képviselői együttműködésében valósul meg.

Irányadó jogszabályok:

- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/1060 RENDELETE az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról

- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/2115 RENDELETE a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről

2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése

A korábbi időszak tervezési tapasztalataira, kiszélesedő térségi kapcsolatrendszerünkre építve HFS-ünk megalkotási folyamata a széles nyilvánosság tájékoztatásával és bevonásával zajlott. Az összehangolt munkát a TKCS biztosította. A háttér adminisztratív és információs tevékenységet, a dokumentálást, a döntéshozást segítő anyagok összeállítását az egyesület munkaszervezete végezte. A HAJT-A Csapat Egyesület munkaszervezetének irodája Tápiószelén található, ahol – többéves szakmai tapasztalattal rendelkező – munkatársaink modern környezetben, korszerű számítástechnikai háttérrel várják ügyfeleinket.

A bevonási folyamat tevékenységei a következők voltak:

- a köz-, a civil, az üzleti és a magánszféra fejlesztési elképzeléseinek megismerése érdekében projektadatlapok (projektötletek) gyűjtése,
- kérdőív készítése,
- fogadóórák,
- konzultációk,
- tagtelepüléseinken nyílt lakossági fórumok rendezése,
- a jó gyakorlatok megismertetése,
- a társadalmi kirekesztődéssel veszélyeztetett csoportok érdekképviselőinek bevonása,
- a HFS tervezésének előkészítéséről szóló információ, valamint projektadatlap, kérdőív eljuttatása a térségi médiába,
- a tervezési folyamathoz kapcsolódó információk, dokumentumok elérhetővé tétele honlapunkon,
- munkaszervezetünk (munkaidőben) folyamatos telefonos és elektronikus levelezési elérhetősége a lakosság szolgálatában.

A TKCS feladata – a magyarországi LEADER program Irányító Hatósága HFS tervezési sablonjának, módszertani útmutatójának figyelembevételével – az akciócsoport helyzetelemzéséből adódó következtetések levonása, a térségi szereplők (beleértve a veszélyeztetett csoportok is) igényeinek elemzése, a HFS – lehetőségekhez igazodó – fejlesztési irányainak, célrendszerének megfogalmazása, a közgyűlés elé ajánlott cselekvési és pénzügyi terv kidolgozása a 2023-2027-es programozási időszakra.

TKCS ülésre 2 alkalommal került sor, amelyen egyesületünk munkaszervezet-vezetője is részt vett:

- 2022.12.07. – Tápiószele, Civil Szolgáltató Központ
- 2023.09.25. – Tápiószele, Civil Szolgáltató Központ

Az ülések eredménye:

A TKCS a 2022 novemberétől gyűjtött projektötleteket, fejlesztési igényeket áttekintette. A fórumok, a találkozók, illetve a munkaszervezet által a 2014-2022-es időszak stratégiájának megvalósulását bemutató, elemző statisztikai kimutatások tanulságai alapján megállapította, hogy a HFS a megelőző HFS-re szorosan tud épülni. A megelőző HFS jelenleg is érvényes elemzései, megállapításai beemelendők az új stratégiába, illetve kiegészítendőek korunk összetett, mind kiszámíthatatlanabbá váló folyamataira való helyi válaszokkal. A TKCS meghatározta a HFS célrendszerét, intézkedéseit. Javaslatot készített elő az intézkedések közötti optimális forrásmegosztásra, az egyes intézkedések maximum-minimum támogatási kereteire. A társadalmi kirekesztődéssel veszélyeztetett csoportok érdekképviselőt a helyi civil szervezetekkel való kapcsolattartásért felelős, a Helyi Esélyegyenlőségi Programot jól ismerő alpolgármesterek látták el. Kiemelt érdekképviselőt látott el Süllyás alpolgármestere, aki Süllyás Város Önkormányzatában a hátrányos helyzetű csoportokhoz kapcsolódó programok felelőse (aki együttműködik az értelmi vagy érzékszervi akadályozottsággal küzdő emberek jólétének elősegítése érdekében tevékenykedő

Tápiómenti Kisbárka Egyesülettel). A HFS célrendszerébe, cselekvési tervébe beépült a hátrányos helyzetűek pozitív diszkriminációja. Egyes intézkedéseknél kiválasztási kritériumként jelenik meg a hátrányos helyzetűek bevonása a projektmegvalósításba.

Fórumok

A nyolc, kizárólag a HFS tervezéssel foglalkozó, nyílt lakossági fórumunkat akciócsoporthoz jól megközelíthető helyszíneire szerveztük. A rendezvények meghívóit megjelentettük honlapunkon, települési honlapokon, illetve egyesületi tagjaink és önkéntesek terjesztették közösségi hálón (facebook). Fórumainkon a köz-, a civil, az üzleti és a magánszféra képviselői vettek részt, akik megismerkedtek LEADER helyi akciócsoporthoz múltjával, jelenével, a HFS-tervezés „alulról építkező” lépéseivel. A fórumokon összesen 96 fő vett részt.

	Helyszín	Dátum	Témák	Résztevők száma
Fórumok	Tápiószele	2022.11.05.	HFS tervezés folyamata, szakmai háttér, előző pr. időszak ismertetése. Projektadatlap, kérdőív bemutatása	7
	Sülysáp	2022.11.10.	ua.	11
	Nagykátá	2022.11.14.	ua.	15
	Tápiószele	2022.11.18.	ua.	4
	Monor	2022.11.21.	ua.	4
	Szentmártonkátá	2022.11.23.	ua.	16
	Tóalmás	2022.11.28.	ua.	32
	Tápiószele	2023.08.09	ua.	7
Munkacsoporti/ Tervezői ülések, megbeszélések	Tápiószele	2022.12.07.	Helyzetelemzés, fejlesztési igények áttekintése, HFS célrendszer kialakítása	9
	Tápiószele	2023.09.25.	HFS intézkedések és forráselosztás meghatározása	9

Projektötletek

Projektötletek gyűjtésére az alábbi okokból került sor:

- dokumentálható helyi igényekre (alulról jövő kezdeményezésekre) lehet építeni a HFS-t, illetve az intézkedések támogatási arányait,
- a megelőző programozási időszakban a projektötletek gyűjtése hasznosnak bizonyult a HFS tervezésénél és felülvizsgálatánál,
- a létrehozott projekt adatlap olyan opcionális pontokat is tartalmaz, amelyek kitöltésével mélyebb összefüggések is feltárulhatnak.
- az előző programozási időszak pályázati aktivitásából következően sok, jól átgondolt fejlesztési tervre számítottunk minden szférából,
- a LEADER érdeklődők adatbázisát – adatkezelési hozzájárulásuk függvényében – kibővíthetjük, ezáltal hatékonyabbá és szélesebb körűvé tehetjük az információáramlást és -cserét, ami a HFS eredményes végrehajtásának is egyik elengedhetetlen feltétele.

Projektötleteket 2022. november 7-től 2023. augusztus 31-ig gyűjtöttünk. Formanyomtatványunk – elektronikus vagy nyomtatható változatban – elérhető volt honlapunkon. Elfogadtunk formanyomtatványunktól eltérő szerkezetű projektleírásokat is. Projekttadatlapok benyújtása történhetett elektronikusan, postai úton vagy személyesen. Az eddig beérkezett 146 db fejlesztési igény megoszlása a benyújtó ügyfél típusa szerint: települési önkormányzat 79 db (→ 54,1%), nonprofit szervezet 24 db (→ 16,4%), ebből kifejezetten hátrányos helyzetűekre specializálódott szervezet 2 db (→ 1,4%), vállalkozás 36 db (→ 24,6%), egyházi jogi személy 1 db (→ 0,7%), természetes személy 2 db (→ 1,4%), őstermelő 3 db (→ 2,1%), intézmény 1 db (→ 0,7%). Projektötlet formanyomtatványunk segítségével megismerhettük a projekttervet benyújtó ügyfélre vonatkozó adatokat, a tervet megvalósító lehetséges ügyfelek típusát, a projekt címét, helyszínét, indokoltságát, jövőbeli hatásait, rövid leírását, együttműködő partnereit, becsült költségvetését. A projektötletekkel kapcsolatos várakozásaink teljesültek. Jól értékelhető, megfelelő mennyiségű, a HFS tervezését segítő, hasznos információ gyűlt össze.

Fejlesztési igények, szükségletek fogalmazódtak meg – többek között – az alábbiak mentén: megújuló energia hasznosítása, gyermektáboroztatás feltételeinek javítása, egyesületi eszközbeszerzések, vidéki örökség, turisztika, lovaságazat, natúrpark fejlesztése, vizes élőhelyek megőrzése, a tudatos fogyasztói magatartás kialakítása, paraszti hagyományőrzés, községtörténeti gyűjtemények fejlesztése, kulturális kiadványok megjelentetése, helyi- és nemzeti identitás növelése, játszóterek, közösségi tér kialakítása hátrányos helyzetű és fogyatékkal élők számára, települési arculat javítása, településfenntartási célú telephelyfejlesztés, intézmények infrastrukturális és energetikai korszerűsítése, fesztiválok, rendezvények lebonyolítása, rendezvény lebonyolítását segítő eszköz beszerzése, rendezvények környezetének infrastrukturális fejlesztése, külterületfejlesztés, sport- és szabadidős létesítmények felújítása, szálláshelyfelújítás, térfigyelőrendszer-korszerűsítés, különféle vállalkozói üzlet-, telephelyfejlesztés, gép-, eszközbeszerzés, technológiai és energetikai korszerűsítés.

A projektigények irányultságára, indokoltságára, forrásnagyságára vonatkozó – a munkaszervezet által – csoportosított adatok eljutottak a tervezői eseményekre. A TKCS a fejlesztési szükségletek és lehetőségek elemzése után megvitatta és összesítette azokat az projektjavaslatokat, amelyek a stratégiai irányvonalba beilleszthetők, ezzel is segítve a javasolt intézkedések forrásallokációját.

Kérdőív

Kérdőívünk (amely honlapunkon elektronikus vagy nyomtatható változatban, rendezvényeinken nyomtatott formában elérhető) irányított kérdéssorozat mentén (anonim módon) biztosított bárki számára kifejtési-beavatkozási terepet. A felsorakoztatott kérdések a tervezett stratégia lényegi pontjaira vonatkoztak, így a válaszok segítették a SWOT analízist, a jó példák felkutatását, a célmeghatározást, az együttműködési irányokat és az esélyegyenlőség megteremtését.

3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása

A KAP ST-ben foglaltak szerint - folytatva a 2014-2020-as programozási időszak gyakorlatát - a LEADER beavatkozás területi hatálya lefedi az ország összes vidékinek minősülő települését. A HFS-sel lefedni kívánt terület lakosság száma minimum 10 ezer fő és maximum 150 ezer fő lehet, és egy település csak egy HACS-hoz tartozhat.

- a) A lefedni kívánt települések mérhető jellemzői, összefoglaló adatai (pl. területméret, lakosság szám).

A HAJT-A Csapat Helyi Akciócsoport területe: 1014,65 km². Támogatásra jogosult lakónépességünk: 92 856 fő. Összes érintett településeink száma 27 db. Ebből teljes területtel jogosult 24 db, csak külterülettel jogosult 3 db.

A HAJT-A Csapat Egyesület tervezési területének települései: Bénye, Ecser, Farnos, Gomba, Káva, Kóka, Mende, Monor külterülete, Monorierdő, Nagykáta külterülete, Nyáregyháza, Pánd, Péteri, Pilis külterülete, Süllyás, Szentlőrinc-káta, Szentmártonkáta, Tápióbicske, Tápiógyörgye, Tápióság, Tápiószecső, Tápiószele, Tápiószentmárton, Tápiószőlős, Tóalmás, Újszilvás, Úri.

Akciócsoportunk területe több, egymástól lényegesen eltérő természetföldrajzi kistájhoz tartozik. A lehatárolás elsősorban történelmi, néprajzi kapcsolatok alapján történt. Az akciócsoport mérete és a megfelelő humánkapacitás összehangolt területi

fejlesztési stratégia létrehozását, megvalósítását teszi lehetővé. Az akciócsoport a Budapesti agglomerációból Ecsér nagyközséget, illetve az innen keletre eső Pest vármegyei területet fedi le, amelynek a kedvezményezett besorolású Nagykátai és Ceglédi járást érintő része társadalmi, gazdasági és infrastrukturális mutatók tekintetében a Közép-Magyarország régió sereghajtói közé tartozik. A Budapestről kiinduló sugaras közlekedési folyosók határozzák meg a térséget, ezek mentén mozog a munkavállalók többsége, a közép- és a felsőfokú tanintézményekbe járók zöme.

Az akciócsoport területi összetartozását megalapozza a 2012-től már ugyanezen a földrajzi területen működő LEADER HACS által kialakított térségi kapcsolatrendszer, együttműködésre építő projektek (például együttműködés a hagyomány és a gasztronómia ápolásáért, vagy mába átültetett hagyományok tudatos vidéki szereplőkkel), az említett közlekedési folyosók, a munkába járási szokások, a szolgáltatási centrumok, valamint a történelmi és a kulturális múlt.

b) Korábbi együttműködések, megvalósult közös projektek, összefogások.

	Projekt rövid összefoglalója	Részt vevő tagok	Megítélt támogatási összeg	Megvalósítás állapota
A	„Mába átültetett hagyományok tudatos vidéki szereplőkkel” címmel hagyományok, helyi termékek megismertetését elősegítő rendezvények zajlottak le, és ezzel párhuzamosan széleskörű ismeretanyag terjesztése szolgálta a tudatosabb, egészségesebb fogyasztói attitűdök kialakítását.	HAJT-A Csapat Egyesület	6 715 000 Ft	Megvalósult.
		Fogyasztói és Betegjogi Érdekvédelmi Szövetség	6 800 000 Ft	Megvalósult.
		Ceglédberceli Faluvédő és Szépítő Alapítvány	6 383 799 Ft	Megvalósult.
B	„Együttműködés a hagyomány és a gasztronómia ápolásáért” címmel a helyi hagyományok, a hagyományos magyar gasztronómia és szokások megismerését, népszerűsítését célzó programsorozat valósult meg két térségben.	HAJT-A Csapat Egyesület	6 879 480 Ft	Megvalósult.
		Hagyományőrzés a Gasztronómiáért Egyesület	5 177 671 Ft	Megvalósult.
		Tápióbciske Barátainak Köre Egyesület	4 654 399 Ft	Megvalósult.
C	„KMR LEADER szakmai találkozót” címmel Közép- Magyarország régióban működő három helyi akciócsoport területén szakmai napok megrendezésére került sor tudásátadás céljából.	Galga-mente és Térsége Leader Egyesület	8 511 902 Ft	Megvalósult.
		Damásdért Nonprofit Kft.	3 540 760 Ft	Megvalósult.
		HAJT-A Csapat Egyesület	1 832 794 Ft	Megvalósult.

Az előző programozási időszakban három LEADER együttműködési projekt részese volt a HAJT-A Csapat Egyesület. Az A) és B) projektben konzorciumvezetőként, míg a C) projektben konzorciumi tagként szerepelt egyesületünk.

Az A) projekt keretében a helyi termelők és a helyi termékek, hagyományok, szokások megismerését, népszerűsítését célzó programsorozat valósult meg két térségben, a HAJT-A Csapat Egyesület és a GERJE-SZTŐK Helyi Vidékfejlesztési Közösség illetékességi területén. Két közös rendezvény került megszervezésre (Tápiómenti Lakodalmas és Lovas Felvonulás, Ceglédberceli Hagyományőrző és Szüreti Fesztivál), amely mellett helyi termékteszteket is tartalmazó nyomtatott magazin (ÖKO Teszt magazin), védjegy- és termék címke-adatbázis készült, valamint közösségi média marketing kampány és komplex kommunikáció segítette a projekt céljának elérését.

A B) projekt keretében megrendezésre került a kakucsi Böllérfesztivál, továbbá rendezvénylebonnyolítást segítő eszközök beszerzése valósult meg (mobil színpad, aggregátor, rendezvénysátrak, sörpadgarnitúrák). A programot a résztvevők közös kiadványa népszerűsítette. A projekt egyes tervezett részeit a SARS-CoV-2 terjedése miatt elrendelt veszélyhelyzet következtében nem lehetett megvalósítani.

A C) projekt keretében a résztvevő HACS-ok, illetve szervezetek szakmai napokat rendeztek egymásnak, amelyeken a tapasztalatcseréken és inspiráló előadásokon túl a jó gyakorlatok megismertetése fontos szerepet játszott. A szakmai napokon bemutatkoztak az egyes térségek helyi termékei is. Az inspiráló, fejlesztő hatású programsorozat közvetve valamennyi HFS-beli specifikus célra hatást gyakorolt, növelte a HACS szervezői szerepkörének hatékonyságát, hozzájárult a HFS színvonalasabb megvalósításához.

Az együttműködési projektek eredményesen lezárultak. Partnereinkkel egyetemben meggyőződésünk, hogy mindhárom projekt irányvonalát folytatni kell. Az előttünk álló időszakra hasonló tematika szerinti együttműködéseket tervezünk.

c) Személyes kapcsolattartást, segítségnyújtást elérhetővé tevő központ(ok) stb.

A HAJT-A Csapat Egyesület munkaszervezeti irodája Tápiószele központi részén, a Bartók Béla út 20. szám alatti Civil Szolgáltató Központban található, amely egyúttal az egyesület székhelye is. Az épület a 2007-2013-as programozási időszak LEADER forrásából újjáépült, jól megközelíthető, akadálymentesített. Az iroda két helyisége összesen 41 m² alapterületű, emellett egy 55 m²-es nagy tárgyalóterem is igénybe vehető. Az adat- és eszközbiztonság érdekében riasztó rendszer működik, amely vagyonvédelmi felügyelethez van csatlakoztatva. A közvetlen kommunikációt vonalas telefonok, e-mail elérhetőségek, valamint mobiltelefonok segítik. Modern irodabútorok és a kor követelményeinek megfelelő informatikai eszközpark áll rendelkezésre.

4. Horizontális célok

4.1 Esélyegyenlőség

A HFS tervezésekor kiemelt szempont az esélytudatosság kifejezése, a helyi szintű kapacitásfejlesztés, a vidéki szereplők bevonása, aktivizálása közösségi akciók, szemléletformálás, amely magában foglalja az esélyegyenlőség, a társadalmi befogadás és a szegénység elleni küzdelem témájú érzékenyítést, kapacitásfejlesztést.

A dokumentum nem közvetít szegregációt, valamint törekszik csökkenteni az egyes csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket.

Kiemelt fontosságú a megkülönböztetés mentes kiválasztási rendszer: a HACS döntéshozó testületében (amely alatt a Helyi Bíráló Bizottságot értendő) legalább egy nő és legalább egy fiatal személy (legfeljebb 41. életévét még be nem töltött személy) szerepel.

Az EU alapelveinek mentén egyaránt biztosítani kell mindenki számára a minőségi, fenntartható és megfizethető szolgáltatásokhoz való egyenlő és időben történő hozzáférést, különös tekintettel, a fogyatékkal élőkre, a gyermekekre és a hátrányos helyzetű csoportokra.

A HAJT-A Csapat Egyesület területének helyzetelemzése egyértelművé teszi, hogy a térségre Pest vármegye belső periferiájaként kell tekinteni, kiváltképp a Budapesti agglomerációtól távolodva. A képzettek elvándorlásával, az alulképzettek bevándorlásával mára kialakult helyzetet jellemzi, hogy a vármegyei és az országos átlagot is jelentősen alulmúlja az iskolázottsági és a szakképzettségi szint. A korábbi felzárkóztató programok leginkább csak reményt sugároztak („Lépj egyet előre!” - TÁMOP), érdemi elmozdulás nem történt. Amikor a felzárkóztató lehetőségek hiánya párosul a szociokulturális hátrányokkal, kiszolgáltatott, reményvesztett, érdekeiket képviselni nem tudó családokat találunk, amelyek továbbörökítik a halmozott hátrányt. Stratégiánk alapvető célja, hogy erőnkhez mérten fékezzük, illetve biztatóbb irányba fordítsuk eme folyamatokat itt az ország közepén. Érdekünk a szolidaritás erősítése, méltányos és rugalmas intézkedések alkalmazása.

Előnyben részesítünk minden olyan LEADER rendezvény projektet, amely szegénységben, mélyszegénységben élőket, nagycsaládosokat, gyermeküket egyedül nevelőket, megváltozott munkaképességűeket, munkanélkülieket, nőket, időseket, pályakezdőket, romákat, alacsony képzettségi szinttel rendelkezőket szólít meg és von be hatékonyan (pozitív diszkrimináció). Partnerei vagyunk a foglalkoztatási szint emelését, a vállalkozási ismeretek terjesztését, az önellátó gazdálkodási készségek elsajátítását célzó programoknak, közreműködünk a felzárkóztató, hiányszakmai képzések lebonyolításában, valamint támogatjuk a népi kézműves vagy hagyományőrző szakmák elterjesztését. Kiemelten támogatjuk az esélyegyenlőség biztosításában nagy szerepet vállaló, a hátrányos helyzetűeket aktív, alkotó közösségekbe szervező civil szervezeteket és együttműködéseket. Partnerséget ajánlunk térségünk művelődési intézményei, szolgáltató és közösségi terei számára, hogy helyi felzárkóztató, tudásbővítő, közösségépítő programjaik eredményesebbek legyenek.

Egyesületünkben a Hajta Kincsestár „szolgáltatással”, a társadalmi párbeszéd fenntartásával hatékonyabbá válhatnak a hátrányos helyzetűeket érintő akcióink. Megkülönböztetésmentes kiválasztási rendszert alkalmazunk. Döntéshozó testületeinkben a fiatalok és a nők is szerepet vállalnak.

4.2 Fenntarthatóság és környezetvédelem

A HAJT-A Csapat Egyesület tervezési területe a tájérték, a növényvilág, a vizes élőhelyek tekintetében igen gazdag, felfedezésre váró terület. Kiváló turisztikai és rekreációs potenciál rejlik itt, amely meghatározza a fejlesztési, részkitörési lehetőségeket. Környezetet súlyosan szennyező ipar nem települt, így csak a főváros-irányú, sugaras, zsúfolt közúti közlekedési folyosók jelentenek – egyelőre elkerülhetetlen – erősebb szennyezést. A térség két vasútvonala villamosított, így káros anyag kibocsátással nem számolunk, ugyanakkor a folyamatos nagy forgalom már fokozott zajterhelést okoz egy szűk sávban. A mezőgazdasági területek szántóira leginkább a nagytáblás művelés, a monokultúrás termesztés, illetve a műtrágyák és a növényvédőszer felhasználása, következképpen a talajerózió jellemző. Fontos előrelépés lenne kezdetben, hogy minél több gazdálkodó forduljon a precíziós gazdálkodás felé, majd az integrált gazdálkodás irányába. El kell érni, hogy a táj adottságainak megfelelő legyen a földhasználat és az egyes területek védelmi foka. Végső soron a cél, hogy csökkenjen az intenzív gazdálkodás aránya, az ökológiai mezőgazdálkodás honosodjon meg. Ösztönzünk a táji adottságokhoz alkalmazkodó, a Kárpát-medencében régóta termesztett növényfajták megőrzésére, terjesztésére irányuló programokban, együttműködésekben való részvételre mind a gazdák, mind a települési önkormányzatok részéről. A biodiverzitás, a genetikai állomány, a természeti értékek megőrzése, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás alapvető szempont fejlesztési stratégiánkban, ezért szívesen együttműködünk a tápiószelei Növényi Diverzitás Központ szakértőivel közös céljaink eléréséért. Szorgalmazzuk az önkormányzatok, az intézmények, a különböző szervezetek kapcsolatépítését a fenntarthatóságért tevékenykedő civil és egyéb szervezetekkel (például MME Tápió-vidéki Helyi Csoport, Tápió Közalapítvány mint a Tápió Natúrpark munkaszervezete, Duna-Ipoly Nemzeti Park tájvédelmi körzetének munkatársai, Fogyasztói és Betegjogi Érdekvédelmi Szövetség). Támogatjuk a természetvédelmi programok fenntartását, kiszélesítését (békamentés, madárgyűrűzés, fészkelőhelyvédelem, élőhelyvédelem). A környezet- és egészségtudatos szemléletmód kialakítása, erősítése érdekében támogatjuk az aktív, természetbeni ismeretszerzést, a tanösvények, a kerékpáros, a lovas és a gyalogos túraútvonalak, a természeti értékkel rendelkező területek fejlesztését. A környezettudatos koncepcióval rendelkező, turisztikai vonzerőt jelentő, aktív, szabadidős tevékenységekhez kötődő fejlesztéseket, együttműködéseket, turizmus marketinget patronáljuk. Térségünk szereplőit a meg nem újuló természeti erőforrások visszaszorítására, megújuló energiák, környezettudatos technológiák alkalmazására motiváljuk (zöldhulladék, elgázosítható biomassza feldolgozása, brikett, pellet, apríték gyártása, felhasználása, a kapcsolódó fűtőkorszerűsítés, továbbá napenergia és geotermikus energia hasznosítása). Korábbi tevékenységünket folytatva térségek közötti LEADER együttműködési projektet kívánunk megvalósítani a tudatos fogyasztóvá nevelés, a minőségi helyi termékek népszerűsítése és a környezetterhelés csökkentése érdekében. megvalósuló fejlesztéseknél a projektterv minőségét a környezetvédelmi szempontok figyelembevétele előnyösen befolyásolja. A HFS intézkedései mentén megvalósítandó LEADER pályázatok projekttervének tartalmi értékelésénél szempont a környezettudatos megközelítés jelenléte.

5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések

A HAJT-A Csapat Egyesület 2014-2020-as programozási időszakra vonatkozó (előző) HFS-ét 2016-ban fogadták el, amely később az átmeneti időszakra (2021-2022) is kiterjedt. A megvalósítása során többször módosításra került, ugyanakkor alapvető célrendszerében változás nem történt. Átfogó célként fogalmazódott meg benne a helyi gazdaság dinamizálása, a térségi társadalom megújítása, a globális társadalmi, gazdasági, éghajlati kihívások hatékony kezelése és a települések vonzó- és megtartó képességének növelése. Ezzel összhangban Intézkedéseinket az alábbi specifikus célok mentén hirdettük meg: Helyi gazdaság jövedelemtermelő képességének növelése, vállalkozói kedv fokozása, gazdálkodói együttműködések és helyi termékek piacra jutásának támogatása, helyi szolgáltatások fejlesztése; környezettudatos technológiák alkalmazása; civil közösségek és együttműködések támogatása, hagyományőrzés, a helyi identitástudat megerősítése; természeti értékek megőrzése, az aktív-, az ökoturizmus fejlesztése, közösségek, családok, egyének életminőségének javítása, kiszolgáltatottságának csökkentése, munkaerő-potenciáljának erősítése, egészségmegőrzésének segítése. Összesen kilenc intézkedés született, amelyekhez nyolc helyi felhívás kapcsolódott. Valamennyi indikátorunk célértékét túlteljesítettük.

A HAJT-A Csapat Egyesület térségének szereplői az előző ciklusban – országos szinten is – kiemelkedő arányú forráslekötéssel nagy számban valósítottak meg LEADER fejlesztést. Az egyesületi tagok, illetve az elnökség tagjai között településfejlesztési „stratégák”, közösségi, kulturális, sport, infrastrukturális pályázatok koordinátorai, felzárkóztató programok felelősei, projektmenedzserek találhatók, akik átfogó, térségi szemlélettel is rendelkeznek, és jelentős szerepet vállaltak a HFS-hez kötődő fejlesztések mentorálásában. A tápiószelei Civil Szolgáltató Központban létrehozott HACS munkaszervezeti iroda modern megoldásaival takarékos működést tett lehetővé. Ugyanitt korszerű informatikai és kommunikációs eszköz-hátterű helyszín állt a projekt-előkészítő meetingek rendelkezésére, a szakértői találkozók lebonyolítására.

Előző HFS-ünkben felvállaltuk a Hajta Kincsestár létrehozását, fejlesztését. A Hajta Kincsestárban (amely honlapunkról érhető el) a HAJT-A Csapat Egyesület huszonhat településének azon értékeivel ismerkedhetnek meg, amelyeket helyi közösségeink, polgáraink ajánlottak, ajánlanak figyelmükbe. A folyamatosan bővülő értékgyűjtemény létrehozásának célja, hogy széles körben ismertté váljanak vidékünk egyedi „kincsei”, ami reményeink szerint új látogatókat, kapcsolatépítéseket, együttműködések hoz térségünkbe. A Hajta Kincsestár különlegessége, hogy sokoldalú, így a hagyományos értelemben vett értékeink mellett a jelenünket meghatározó aktív közösségeink, törekvő vállalkozóink és kiemelkedő rendezvényeink is helyt kaphatnak benne. A Hajta Kincsestár gondozása, bővítése továbbra is feladatunk marad.

Az előző HFS eredményes teljesítéséhez kétségtelenül hozzájárult munkaszervezetünk szakmai elkötelezettsége, tájékoztató és animációs tevékenysége, valamint a vidéki szereplőkkel történő kiváló együttműködése.

- Eredményes intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással:

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
Helyi vállalkozások komplex fejlesztése	VP6-19.2.1.-41-1-17	44	22	208 869 348 Ft	250 643 217 Ft (120%)
Turisztikai attrakciók, fejlesztések támogatása	VP6-19.2.1.-41-2-17	19	11	81 760 370 Ft	98 112 444 Ft (120%)
A HAJT-A Csapat Akciócsoport területén működő civil szervezetek támogatása,	VP6-19.2.1.-41-4-17	18	14	24 251 265 Ft	29 101 518 Ft (120%)

kulturális értékeink fenntartása, hagyományőrzés					
A HAJT-A Csoport Akciócsoport területén megvalósított kulturális és egészségmegőrző rendezvények támogatása	VP6-19.2.1.-41-5-17	20	14	66 014 284 Ft	79 217 140 Ft (120%)
Sportlétesítmények felújítása, korszerűsítése, kialakítása	VP6-19.2.1.-41-6-17	13	7	52 932 076 Ft	63 518 491 Ft (120%)
Települések arculatának fejlesztése, élhetővé tétele, bel- és külterületének gazdasági és infrastrukturális fejlesztése	VP6-19.2.1.-41-7-17	25	16	129 562 208 Ft	155 474 649 Ft (120%)

1. intézkedés: Helyi vállalkozások komplex fejlesztése. Az átlagos projektméret a támogatási összeg tekintetében 11 392 874 Ft volt. Az intézkedés, illetve a kapcsolódó helyi felhívás – a HFS-t megalapozó felméréseket igazolva – népszerű volt. A támogatási kérelmek száma tovább növekedett volna, amennyiben a telephelyfejlesztés is támogatható lett volna önállóan. Nem mezőgazdasági telephelyfejlesztés tekintetében nőtt a HACS-nál jelzett ügyféligények száma annak ellenére, hogy országos és vármegyei hatókörű pályázatok kiírására is sor került ez ügyben. A kedvezményezettek leggyakoribb tevékenységterülete az eszköz-, illetve gépbeszerzés volt, ezt követte az üzlethelyiségek építése, korszerűsítése. Marketingtevékenység minden projektben kötelező elemként szerepelt. A megvalósítás során a fejlesztések eredményességét együttműködésekkel lehetett fokozni. Környezettudatos technológiák alkalmazására a kedvezményezettek 18%-ánál került sor. A létrehozott munkahelyek száma tizenhárom. A specifikus célok elérését kiválóan szolgálta intézkedésünk, amelyet kibővített tevékenységgel érdemes a továbbiakban is folytatni.

2. intézkedés: Turisztikai attrakciók, fejlesztések támogatása. Az átlagos projektméret a támogatási összeg tekintetében 8 919 313 Ft volt. Az intézkedés, illetve a kapcsolódó helyi felhívás az élménypark és a tájház fejlesztési lehetőségek megjelenésével vált népszerűbbé. Néhány esetben falusi szálláshelyet is kialakítottak. Ifjúsági tábor fejlesztésére is igény van a térségben, de táborépítéssel érintett kiforrott támogatási igény nem érkezett be. A kedvezményezettek által létrehozott munkahelyek száma három. A természeti és táji értékek gazdagságára épített turisztikai fejlesztések a térség részkitörési lehetőségét jelentik, így az intézkedés folytatása indokolt.

4. intézkedés: A HAJT-A Csoport Akciócsoport területén működő civil szervezetek támogatása, kulturális értékeink fenntartása, hagyományőrzés. Az átlagos projektméret a támogatási összeg tekintetében 2 078 680 Ft volt. Folyamatos és magától értetődő az igény a civil szféra erősítésére. A LEADER pályázati lehetőséggel hiánypótló, kis bekerülési összegű, ugyanakkor nagy helyi hatóerejű fejlesztéseket hajthatnak végre civil szervezeteink, amelyek a vidéki élet minőségének jelentős meghatározói. Intézkedésünk segítséget nyújtott különféle eszközbeszerzésekhez (sport-, polgárőr-, tűzoltó-, fűvós-, hagyományőrző egyesületek vonatkozásában), díszgyenruha beszerzéséhez, a térség kulturális és természeti értékeinek bemutatása céljából kiadvány készítéséhez, helyi népdalok elektronikus adathordozón való megjelentetéséhez. Valamennyi projekt kötelezően tartalmazott együttműködésben megvalósuló elemet, továbbá előnyt élveztek azok a fejlesztések, amelyekben hátrányos helyzetűeket is bevontak.

5. intézkedés: A HAJT-A Csapat Akciócsoport területén megvalósított kulturális és egészségmegőrző rendezvények támogatása. Az átlagos projektméret a támogatási összeg tekintetében 5 658 367 Ft volt. A vidéki élet rendszeres, népszerű, közösségi építkezést szolgáló vagy turisztikai értékkel bíró rendezvényeinek (fesztiválok, falunapok, tematikus rendezvények) támogatása visszatérő LEADER fejlesztési igény. A 2020-ban betörő COVID-járvány hosszú hónapokra ellehetetlenítette a rendezvények lebonyolítását, ennek ellenére sikeres intézkedésről beszélünk, hiszen a tervezett rendezvények (gyakran módosított időpontban) megvalósultak, és a rendezvények lebonyolítását segítő eszközök beszerzésre kerültek.

6. intézkedés: Sportlétesítmények felújítása, korszerűsítése, kialakítása. Az átlagos projektméret a támogatási összeg tekintetében 9 074 070 Ft volt. A szabadidő sportos, aktív, egészséges eltöltése helyi feltételeinek megteremtése hozzájárul az életszínvonal emeléséhez és fékezi az elvándorlást. Sportterem, sportöltöző, fitnesspark, görkorcsolyapálya, sporteszközök és pályakarbantartási gépek gazdagították térségünket az intézkedés nyomán. A fenntartás és további igények kielégítése végett sportcélú forrástervezéssel a jövőben is számolunk.

7. intézkedés: Települések arculatának fejlesztése, élhetővé tétele bel- és külterületének gazdasági és infrastrukturális fejlesztése. Az átlagos projektméret a támogatási összeg tekintetében 9 717 166 Ft volt. A rendkívül népszerű intézkedésünket többségében a helyi önkormányzatok hasznosították, hiszen a településkép, a településhasználát, a helyi értékmegőrzés, a vonzóképeség terén ők a leginkább érintettek. Kültéri, közcélú feladatokat ellátó játszóterek, tematikus utak, információs táblák, autóbusz-megállók, parkok kialakításával gazdagodott térségünk. A településfejlesztési igények folyamatosak és indokoltak, szükséges a továbbiakban is tervezni hasonló intézkedést.

- Továbbfejlesztendő intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással:

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
Helyi fejlesztések támogatása	VP6-19.2.1.-41-9-21	49	32	334 421 520 Ft	393 144 964 Ft (117%)

9. intézkedés: Helyi fejlesztések támogatása. HBB és IH döntés alapján allokált forrás: 343 184 637 Ft. Az intézkedés keretében támogatott 28 db projekt átlagos projektmérete a támogatási összeg tekintetében 12 256 594 Ft volt. Az intézkedés sokoldalún segítette a vidéki szereplőket, hiszen lehetőség nyílt mindhárom szféra számára épület korszerűsítésére (akár energiahatékonyság növelése céljából is), új épület, építmény építésére, megújuló energiaforrást hasznosító technológiák kialakítására vagy eszközbeszerzésre. A civil és önkormányzati szféra rendezvényszervezést is megcélozhatott. Az intézkedés egyértelműen sikeres volt, hiszen a forráskihelyezés végig gördülékenyen haladt. Ezt az intézkedést ugyanakkor továbbfejlesztendőnek is tekintjük, mivel praktikusabbnak tartjuk a vállalkozói szféra számára külön intézkedést fejleszteni.

- Eredménytelen intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással:

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
Településvédelmi kamerarendszer kiépítésének, bővítésének támogatása.	VP6-19.2.1.-41-3-17	4	0	0 Ft	0 Ft

3. intézkedés: Településvédelmi kamerarendszer kiépítésének, bővítésének támogatása. HBB és IH jóváhagyás alapján allokált forrás (módosítás után): 0 Ft. Az intézkedés keretében projekttámogatásra nem került sor. A belső periferikus fekvéssel, a

jelentős átmenő forgalommal együtt járó közbiztonsági veszélyhelyzet mérséklésének hatékony eszközét láttuk a települési kamerarendszer kiépítésében, amely csökkenti a helybeliek kiszolgáltatottságát és vonzóbbá teszi a települést, valamint hozzájárul a térségi összehangolt védelem megteremtéséhez. Azonban a támogatási kérelmeket benyújtó szervezetek a térfigyelő kamerák beszerzését kizárólag „eszközbeszerzésnek” tekintették, nem kívántak építési tevékenységet szerepeltetni fejlesztésükben, miközben a vonatkozó szabályok a kamerák telepítését vagy a kamerarendszer bővítését építési tevékenység alá sorolja. A nem hiánypótolható építészeti-műszaki tervdokumentáció hiánya miatt a HACS kénytelen volt valamennyi kérelmet alapjogosultsági szinten elutasítani. Mindeközben a térfigyeléssel kapcsolatos jogszabályi feltételeknek való megfelelés körülményessége, valamint a közbiztonsági fejlesztést lehetővé tevő pályázatok párhuzamos megjelenése miatt a HACS úgy döntött, hogy teljes egészében átcsoportosítja jelen intézkedés forráskeretét más, akadálytalanabban megvalósítható, népszerű, forrásigényes célterületre.

Nem meghirdetett intézkedés (8. intézkedés): Felzárkóztató vagy munkavállalói kompetenciák fejlesztését szolgáló programok, képzések támogatása. A HAJT-A Csapat Egyesület helyi akciócsoport területén az állandó népesség 76%-a él a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014.(XI.26.) Korm. rendelet szerinti kedvezményezett területen, ezért igénybe kívántuk venni az EFOP 1.7-es intézkedése által biztosított forrásokat térségünk felzárkóztatása érdekében, azonban a Közép-Magyarország régióban való elhelyezkedés kizárta a forrás hasznosítását számunkra.

6. Külső koherenciák azonosítása

A tevékenység szintű lehatárolás alapjai:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

A támogatáspolitikai programok koordinációjának két alapvető eleme a lehatárolások meghatározása (a potenciálisan átfedő területek kettős finanszírozásának elkerülése érdekében) és a beavatkozások közti lehetséges szinergiák (egymást erősítő hatások) tudatos tervezése.

A HFS elsősorban a tevékenység, másod sorban pedig a projektszintű lehatárolásokat részesíti előnyben annak érdekében, hogy ne a programszinten rögzített és így nehezen módosítható, rugalmatlan feltételek határozzák meg egyes felhívások és projektek támogathatóságát, csökkentve annak kockázatát, hogy célcsoportok, fejlesztési igények maradnak finanszírozás nélkül a rugalmatlan szabályok miatt.

Tekintettel arra, hogy a LEADER Programon keresztül támogathatóak olyan projektek, amelyek a léptékük vagy a tevékenységi körük miatt máshonnan nem juthatnak fejlesztési forrásokhoz, viszonylag kisebb komplementer halmaz értelmezhető az átfedések tekintetében.

KEHOP Plusz

A KEHOP Plusz többek között vízgazdálkodással és katasztrófabiztonság-csökkentéssel, környezet- és természetvédelemmel, megújuló energiagazdasággal, klímasemlegességre való igazságos átállással, továbbá körforgásos gazdasági átállással foglalkozik.

A természetvédelemmel összefüggő beruházások esetében a KAP Stratégiai Terv elsősorban mezőgazdasági területekre, míg a KEHOP Plusz természetvédelmi területekre koncentrál, ahol például a Natura 2000 területek között lehetne átfedés, mely azonban projektszinten kezelhető.

TOP Plusz

A program Magyarország kevésbé fejlett régióinak és fejlett régiójának számító Budapest területi alapú fejlesztéseit támogatja, kiemelt figyelmet fordítva a legkevésbé fejlett régiók és elmaradott térségek fejlesztésére. Elsősorban helyi önkormányzati fejlesztéseket támogat, fejlesztési tematikája ennek kapcsán kiterjed a gazdaságélénkítés, munkahelyteremtés és -bővítés, valamint a népességmegtartás és családvédelem térségi és helyi feltételeinek biztosítására, így a helyi gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatásra, a helyi turizmusra, a települési infrastruktúra, településüzemeltetés és helyi közszolgáltatások fejlesztésére.

A korábbi szabályozás, mely szerint 10.000 fő feletti településeket a TOP, 10.000 fő alatti településeket a VP keretében támogatnak a programok, jelenleg nem része a szabályozásnak. A TOP Plusz és a KAP Stratégiai Terv is támogatja a vidéki térségeket. Ez lehetőséget nyújt arra, hogy a két forrás összehangolásával az egyes projektek egymás hatását megsokszorozva, a teljes értéklánc mentén biztosított lehessen a fejlesztések finanszírozása. A szinergia lehetőségek hatékonyabb kihasználása érdekében koordinációs mechanizmust működtetünk a két program között, miszerint a vidékfejlesztési beavatkozások esetében a szinergia helyi szintű megvalósításáért felelős szervezetek, a LEADER HFS-ek felülvizsgálata során vizsgálatra kerül az érintett megye Integrált Területi Programja.

A KAP Stratégiai Terv és a TOP Plusz program közötti lehatárolás

A KAP ST és a TOP közötti lehatárolást megkönnyíti, hogy két program időbeli csúszása miatt a TOP Plusz pályázatok legtöbb esetben jóval előbb megjelennek, mint a KAP kiírások, így ritkán fordulhat elő, hogy két kiírás egyszerre, vagy közel egymáshoz nyílik meg.

EFOP Plusz

Az EFOP Plusz prioritások lefedik a köznevelési, az egészségügyi, a társadalmi felzárkózási, szociális, család- és ifjúságügyi, társadalmi innovációs, valamint leginkább rászoruló személyeket támogató intézkedéseket.

Az EFOP Plusz társadalmi felzárkózási prioritási tengelyén, tervezetten a termelő-műhelyek kerülnek támogatásra, míg a KAP Stratégiai Terv keretében a társadalmi vállalkozások fejlesztésére allokálnak forrást. A jelenlegi tervek alapján a termelőműhelyeket bármilyen szektorhoz kötődően létre lehet hozni, akár mezőgazdasági tevékenységekhez kapcsolódóan is, továbbá az intézkedésben a támogatást igénylők között - szektorokra vonatkozó korlátozás nélkül - megjelennek a nonprofit gazdasági társaságok, valamint civil szervezetek is.

GINOP Plusz

GINOP Plusz elősegíti, összhangban a vonatkozó uniós stratégiákkal a magyar vállalkozások technológiaváltásához, digitalizációs és innovációs képességeinek megerősítését, valamint hozzájárul a munkavállalók képzéséhez, termelékenységük és hozzáadott értékük növelése érdekében.

A Partnerségi Megállapodás alapján a vállalkozásfejlesztést a GINOP Plusz támogatja. 2020-tól a GINOP hagyományos vállalkozásfejlesztési támogatásaiban az élelmiszeripari vállalkozások kizárásra kerültek, ezek 2021-2022-ben a VP-ből, 2023-2027-ben pedig a KAP Stratégiai Tervből kaphatnak támogatást.

DIMOP Plusz

A DIMOP Plusz egységes szolgáltatási rétegeken keresztül, adatintenzív megközelítésben járul hozzá az egyes szakpolitikai feladatok digitalizációs beruházásaihoz és ilyen módon átfogó megoldásokat támogat, amelyek egy-egy ágazati célkitűzés megvalósulása mellett egységesen támogatják a digitális transzformáció folyamatát. A DIMOP Plusz jellemzően országos léptékű beruházásokra fókuszál és elsősorban nem mezőgazdasági / vidékfejlesztési témájú fejlesztések végrehajtását tervezi, mégis több szinergia lehetőség azonosítható a két program között. Releváns: a DIMOP Plusz pluszponttal támogatja azokat a fejlesztéseket, amelyek egy, a KAP Stratégiai Terv által finanszírozott okosfalú stratégiával vannak összhangban.

IKOP Plusz

Az IKOP Plusz felelős a magyarországi közlekedési helyzet fejlesztéséért, ami magába foglalja a kötöttpályás, közúti, kerékpárúti és kikötői beruházásokat. Az IKOP Plusz fejleszteni fogja a vidék elérhetőségét is biztosító közlekedési hálózatokat.

Magyar Falu Program (MFP)

A Magyar Falu Program (MFP) a településhálózat több mint 90 százalékát, és a népesség mintegy harmadát adó, 5000 főnél nem nagyobb lakosságú kisvárosok és községek fejlesztését támogatja a következő területeken: vidéki szolgáltatások és infrastruktúra fejlesztése, vidéki civil közösségek támogatása, kistelepülésen élők lakhatási feltételeinek javítása, alsóbbrendű úthálózat fejlesztése hazai forrásból, valamint falusi mikrovállalkozások támogatása uniós (GINOP Plusz-1.2.2-22) forrásból.

A nagymértékű átfedési lehetőségek okán alkalmazzuk a projektszintű lehatárolásokat.

Pest Vármegyei Integrált Területi Program

Pest Vármegye Integrált Területfejlesztési Programjában a 2021-2027-es tervezési időszakra öt prioritást határoztak meg, amelyek a vármegye életének, gazdaságának szinte minden területére fogalmazznak meg célkitűzéseket:

I. Prioritás: Versenyképes Pest megye: a megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása

A prioritás a megye gazdaságának megerősítését, a vállalkozások versenyképességének, hatékonyságának javítását célozza, különös tekintettel a vármegye húzóágazataira és gazdasági szempontból kiemelt jelentőségű térségeiben

II. Prioritás: Szolidáris Pest megye: a megye társadalmi-gazdasági lemaradásban lévő térségeinek (Szobi, Aszódi, Dabasi, Ceglédi, Nagykátai, Nagykőrösi és Ráckevei járásainak) komplex fejlesztése

A prioritás a megye leszakadó járásainak komplex fejlesztését célozza melyben első sorban a társadalmi kohézió, felzárkózás, esélyegyenlőség megteremtésén keresztül kívánjuk megteremteni a hosszú távú fejlődés alapjait, egyúttal lépéseket teszünk a közlekedés helyzetének javítására és ezek eredőjeként a helyi gazdaság megerősítésére.

III. Prioritás: Elérhető Pest megye: közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében

A megye kiváló közlekedés földrajzi helyzetére alapozva kívánjuk megerősíteni a megye és az egész nagyrégió a transzeurópai közlekedésben betöltött szerepét, oly módon, hogy egyúttal a megye belső közlekedési kapcsolatainak fejlesztésére is nagy hangsúlyt fektetünk, hiszen a közlekedés elemeinek készen kell állniuk e két szintű, a makroregionális és az intraregionális közlekedés fenntartható kiszolgálására.

IV. Prioritás: Élhető Pest megye: települési infrastruktúra- és környezetfejlesztés az élhetőbb-, fenntarthatóbb lakókörnyezetért

A prioritás egy, a mainál kiegyensúlyozottabb, policentrikus térszerkezet létrehozását célozza, mindezt úgy, hogy az egyes települések a környezetükkel összhangban, fenntartható módon működjenek és fejlődjenek az ott élők számára kedvező lakó és életkörülményeket teremtve.

V. Prioritás: Emberközpontú Pest megye: képzett-, egészséges-, együttműködő-, értékeit megőrző és fejlesztő-, a lemaradokat segítő megyei társadalom építése

Az egyén boldogulása a társadalom megfelelő működésének az alapja, a prioritás a magas színvonalú egészségügyi-, oktatási-, szociális-, rekreációs- és kulturális szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférést kívánja megvalósítani.

7. Helyzetfeltárás

7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása

A HAJT-A Csapat Egyesület helyi akciócsoport tekintetében az állandó népesség 72%-a él a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014.(XI.26.) Korm. rendelet szerinti kedvezményezett területen, ezért helyzetfeltárásunkban hangsúlyosabban kitérünk azon közösségek helyzetének, adatainak bemutatására, amelyeket fokozottan veszélyeztet a

társadalmi kirekesztettség és az újratermelő szegénység problémája. Az elemzés elsősorban az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer és a Központi Statisztikai Hivatal elérhető adatait veszi figyelembe.

Térszerkezet

A HAJT-A Csapat Egyesület akcióterülete Pest vármegye (Közép-Magyarország régió) keleti részén található, 27 település alkotja. Népessége 92 856 fő. Területe: 1014,65 km². Népsűrűsége: 91,5 fő/km². (Pest vármegye népsűrűsége 2022-ben ≈ 207 fő/km².) Tervezési és működési területe négy járást érint. A Nagykátai járást teljes egészében, a Monori járást jelentős mértékben, a Ceglédi járást két község, míg a Vecsési járást egy nagyközség tekintetében. A 290/2014.(XI.26.) Korm. rendelet alapján a Ceglédi és a Nagykátai járás kedvezményezett járás. Az akciócsoporthoz szervesen kapcsolódó, külterülettel jogosult város Monor, Nagykáta és Pilis, emellett teljes területtel két kisváros is idetartozik, Süllyás és Tápiószéle. A térség nyugati vége Budapesttel határos.

Az akciócsoport két közlekedési csatorna, az M4-es autópályát (a 4-es főúttal) és a 31-es főút (a csatlakozó 311-es úttal), továbbá a 100a és a 120a vasúti fővonal mentén helyezkedik el. A főutak és a vasúti fővonalak centrális, sugaras kialakításúak, a főváros felé vezetnek. Kiemelkedően jó elérhetőséggel rendelkezik Ecsér, Monor, Monorierdő és Pilis. Akciócsoportunk délnyugati részének közelében található és gyorsan elérhető a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér, az M0-ás és az M5-ös autópálya. Közlekedési hátrányok leginkább haránt irányban jelentkeznek, ahol többségében felújításra szoruló mellékutakat találunk. A térség nyugati településeiről 20-50 perc, keleti településeiről 80 perc alatt lehet közúton leggyorsabban elérni a fővárost. Autópálya-, autópályacsomópont fél órán belül lényegében minden településről elérhető, sőt Ecsér, Mende, Monor és Péteri 10 percen belüli értékkel bír. A járásközpontok elérhetősége is fél órán belüli.

Az akciócsoport Nagykátai súlypontú része Pest vármegye és az ország egyik belső periferiája annak ellenére, hogy országos jelentőségű közlekedési folyosók határolják. Itt a keresztülhaladó vasúti fővonal jelent gyors kapcsolatot a környező települések és Budapest felé, valamint a szomszédos Jász-Nagykun-Szolnok vármegye irányába. A lakosság alapvetően ezen közlekedési folyosó mentén ingázik, illetve csatlakozik a jelentősebb foglalkoztatási központok felé (Budapest, Jászberény, Cegléd.) A közlekedési vonalak révén Nagykáta természetes központja ugyan a térségnek, azonban funkcionális hiányosságai miatt valós központi szerepkört nem képes betölteni.

Környezeti adottságok

A térség földrajzi fekvése sajátos, a Duna-Tisza köze és az Északi-középhegység találkozik itt, ami változatos, ritkaságokban gazdag élővilág kialakulását tette lehetővé (Natura 2000 területek). A sokszínű környezet hatott az épített kulturális környezetre is. Meghatározó kistájai: a Tápió-vidék, a Hatvani-sík és a Monor-Irsai-dombság. 2019-ben, az akciócsoport 18 településének területén (729 km²-en) létrehozták a Tápió Natúrparkot. A térség nemzeti park területét nem érinti. A táj legértékesebb élőhelyeit a Tápió-Hajta Vidéke Tájvédelmi Körzet foglalja magába, amely az Európai Jelentőségű Madárélőhelyek Jegyzékében is szerepel (IBA-jegyzék).

A Tápió mentén feltűnő a táj nagyfokú változatossága Gombától Farnosig vagy Kókától Tápiógyörgyig, ahol hazánk szinte összes alföldi, illetve dombvidéki tájtípusával találkozhatunk. Láthatunk szurdokszerű völgyeket, dombtetőket, árterületeket, homokbuckákat, mocsarakat, hatalmas szikes pusztákat. A Tápió-mente nyugati része az Északi-középhegység legdélebbi nyúlványa.

A Hatvani-sík a kistáj déli részét képezi. Lapályban a patakok vize szétterült és három, több száz hektáros nyílt vizű mocsarat hozott létre (Hajta-mocsár, Nagy tó, Nagy-nádas.). Ezeket az Alföld egyik legnagyobb vizes élőhelyeként tartjuk számon. A vizenyős terület nyugati határában döntően szántóföldi műveléssel hasznosított löszhát helyezkedik el. A Tápió-mente peremterületei a Jászsági-síkhöz, a Gerje–Perje-síkhöz és Gödöllői-dombsághoz tartoznak.

A Tápió-mente életében mindig meghatározó szerepet játszottak a vizek. Az állóvizek közül igen különlegesek a szikes tavak, melyek leginkább Tápiógyörgye és Újszilvás határában fordulnak elő. Legszebb a tápiógyörgyei Vámos-szék, valamint az újszilvási Szakajtó- vagy Bene-szék. Ezek mindegyikét hóolvadást követően tavasszal víz borítja, majd nyár közepére teljesen kiszáradnak. Szikes tavakkal találkozhatunk Nagykáta határában is. Itt a Hajta-patakot kísérő keskeny homokvonulatba a szél vajt kisebb-nagyobb tómedreket (egreskátai Sóstavak, Ebakasztó, Fehértó stb.). Igen sajátos a Tápióbicske déli részén elnyúló, ugyancsak Fehér-tónak nevezett meder.

A Tápió-mente vízfolyáshálózata három, egymástól lényegesen különböző vízgyűjtő területből tevődik össze. A vidék jelentősebb mellékvize az Ilike-ér.

A vízfolyásokon hóolvadáskor, illetve a hirtelen lezúduló, nagyobb esők alkalmával keletkezhetnek árvizek. A terület egyébként száraz, gyenge lefolyású. A vizek közül csupán a Farnos határában kanyargó Öreg-Hajta, a Kókai-ág egyes részei tekinthető még valamelyest természetesnek. A Tápió-mente talajtakarója a változatos természetföldrajzi adottságoknak köszönhetően sokszínű. A dombsági területeken barna erdőtalajok, illetve a feketeföldnek is nevezett csernozjomok uralkodnak. A Felső- és Alsó-Tápiót kísérő árterületeken általában réti talajok, foltokban pangó vizes láptalajok, míg a homokbuckákkal tagolt magasabb térszíneken barna földek és humuszos homoktalajok fordulnak elő. Több helyen láthatunk szép padkás szikéseket, ahol a szikhatlak, szikpadkák, szikfokok mozaikja valóságos terepasztallá változtatja az egyhangúnak tűnő pusztát.

A Tápió-mente hazánk egyik legszélsőségebb időjárású vidéke. Az évi csapadékmennyiség összege nem éri el az 550 mm-t, csökkenő tendenciát mutat. Az uralkodó szélirány az északnyugati.

A Tápió-mente növényföldrajzi szempontból Magyarország egyik legváltozatosabb, egyben legbonyolultabb vidéke. Itt található a középhegységi zárt lombos erdők öve a ligetek és gyepterületek váltakozásával jellemezhető erdős sztyeppekkel. Átmeneti jellegénél fogva növényvilágának változatosága országos viszonylatban is egyedülállóan mondható.

A terület délnyugati része az Alföld, azon belül a Homok-hátság felső része. A földeken járva sokszor találunk vagy kisebb homok szigeteket, vagy egészen nagy összefüggő homokos területeket (például Nyáregyháza környékén). A gyenge talaj kevésbé alkalmas gabonanövények termeléséhez, viszont így alakulhatott ki a zöldség- és gyümölcsstermesztés és az ahhoz kapcsolódó kultúra. A homokos talajnak a megfogásához korábban erdőket telepítettek, amelyek ma is érintetlenek. Tehát nemcsak a növénytermesztés, de az erdőgazdálkodás is jelentős térségünkben. Az Alföld északi részén elhelyezkedve nyomokban nálunk is megtaláljuk a tanyaörökséget. A korábban legendákkal rendelkező tanyavilág újbóli felvirágoztatásához, új funkcióval való ellátáshoz összefogásra van szükség.

A Gödöllői-dombság déli nyúlványán a természetes erdőkkel borított területet hosszan elnyúló völgyek szabdalják fel. Az ott folyó patakok felduzzasztása révén több halastavat hoztak létre. A terület sokféleségét mutatja, hogy a dombság lábainál, összefüggő pince-rendszerekkel borvidéket találunk (Monor, Pilis, Bénye, Péteri, Kóka).

Társadalmi és kulturális kép

Akciócsoportunk települései és népességük (2022-es KSH adatok alapján): Bénye (1249 fő), Ecser (4166 fő), Farnos (3493 fő), Gomba (3193 fő), Káva (686 fő), Kóka (4453 fő), Mende (4265 fő), Monor külterülete (1001 fő – *a 2011-es népszámlálás alapján*), Monorierdő (4766 fő), Nagykáta külterülete (755 fő – *a 2011-es népszámlálás alapján*), Nyáregyháza (3772 fő), Pánd (1953 fő), Péteri (2719 fő), Pilis külterülete (1792 fő – *a 2011-es népszámlálás alapján*), Süllyás (8760 fő), Szentlőrinc-káta (1995 fő), Szentmárton-káta (4826 fő), Tápióbicske (3506 fő), Tápiógyörgye (3439 fő), Tápióság (2644 fő), Tápiószecső (6209 fő), Tápiószele (5846 fő), Tápiószentmárton (5537 fő), Tápiószőlős (2812 fő), Tóalmás (3801 fő), Újszilvás (2576 fő), Úri (2678 fő). Települési átlag: 3411 lakos. Átlagos településméret (csak a 23 teljes település vonatkozásában): 3703 fő.

Tervezési területünkön 12 roma nemzetiségi önkormányzat (Kóka, Mende, Monor, Nagykáta, Pánd, Pilis, Süllyás, Szentmárton-káta, Tápióbicske, Tápiószecső, Tápiószele, Tápiószentmárton), 3 szlovák nemzetiségi önkormányzat (Ecser, Péteri, Pilis) és egy német nemzetiségi önkormányzat (Péteri) működik. Kiemelkedően magas nemzetiségi arányszámmal rendelkező területünk nincs. Térségünkben emberi lakhatásra alkalmatlan teleszerű lakókörnyezet nincs.

Akciócsoportunk területének népessége 2014-től dinamikus növekedésnek indult, elsősorban a Közép-Magyarország régióba irányuló bevándorlásnak, illetve a Budapestről kitelepülőknél köszönhetően. Az éves vándorlási ezrelék 2021-re felfutott +15-re, már a Pest vármegyei értéket is meghaladja (+13,53). Ugyanakkor aggasztó folyamat az élveszületések és a halálozások különbözetének tartós negatív volta (-6 ezrelék körüli), amely követi ugyan az országos átlagot, de a vármegyei átlagot kétszeresen múlja alul. A természetes fogyás mellett a korösszetétel tekintetében sem biztató a helyzet, a vármegyei átlagtól kedvezőtlenebb, az országostól némileg jobb a helyzet. A tendencia szerint további arányromlás várható, az öregségi index

lassuló ütemben, de fokozatosan emelkedik. 2020-tól a 65 év feletti népesség aránya a 15 évesnél fiatalabbakhoz viszonyítva csökkenő irányba fordult, vélhetően a COVID-járvány elsősorban időseket tizedelő sajátossága és a bevándorlás miatt, nem pedig a születések kívánatos emelkedő aránya miatt. Kedvezményezett járást érintő területünk lakosság száma Pest vármegye népességének 5,1%-át teszi ki (2022-es adatok alapján), időben folyamatosan csökkenő arányszámmal.

A legfeljebb az általános iskola nyolcadik osztályát végzettek aránya tartósan meghaladja mind a vármegyei, mind az országos átlagot, ami sajnos hátrányosan hat az érintettek foglalkoztatási lehetőségeire. Az érettségizettek 33%-os aránya messze elmarad a vármegye és az ország 50% körüli értékétől. A felsőfokú végzettségűek aránya (8%) pedig mélyen a vármegyei és az országos átlag (20%) alatt van. Az akció csoport területe e tekintetben sem egységes, az érettségizettek és a diplomások aránya a térség nyugati – agglomeráció közeli – harmadában jóval kedvezőbb. A képzetebbek elvándorlása és a helyettük érkező alacsonyabb képzettségűek megjelenése miatt a helyi foglalkoztatásnak és a szociális gazdaság működtetésének is kiemelt szerepe van.

A kedvezményezett járási székhely, Nagykáta két középiskolájába 900 tanuló jár, elsősorban a járási településekről, azonban az iskolák képzési lehetőségei kevésbé felelnek meg a vállalkozói kör követelményeinek. Kedvezményezett járási területünkön az egészségügyi ellátás alapvetően kiépült, járóbeteg szakellátás Nagykátán vehető igénybe, kórházi ellátás pedig Cegléden. A szociális ellátás területén a Kistérségi Gondozási Központ (fenntartó: Tápió-vidéki Többcélú Kistérségi Társulás, melynek valamennyi települési önkormányzat a tagja) kiemelendő, amely házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, idősek gondozóháza, szociális étkeztetés szolgáltatások nyújtásával foglalkozik. A Pest Megyei Borostyán Egyesített Szociális Intézmény székhelye Tápiószentmártonban, telephelyei Tápiógyörgyén és Pándon található, mindösszesen 412 férőhellyel. A Pest Megyei Őszirozsa Egyesített Szociális Intézmény térségünket érintő telephelyeit Szentlőrinc-kátán és Tóalmáson találjuk 178 férőhellyel.

A száz lakosra jutó adófizetők száma, amely hosszú idő óta 1-2 százalékponttal elmaradt a vidéki országos átlagtól, 2020-ra +2 százalékponttal a vidéki országos átlag fölé nőtt (50,2 fő). Ebből következik, hogy nettó belföldi jövedelem tekintetében sikerült a vidéki országos átlag fölé kerülni, azonban a vármegyei és a teljes országos átlag ettől magasabb (2020-ban 1 307 297 Ft/fő, a megyében 1 627 694 Ft/fő, országosan 1 484 720 Ft/fő). A térség nyugati sávjában mérhetünk magasabb, keleti sávjában alacsonyabb értékeket.

Az aktív korúak kétötöde nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel (2011-ben 41,6%, szemben a vármegyei 36,7%-kal és az országos 33%-kal). Azok a legfeljebb általános iskolai végzettségűek, akik rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkeznek, az aktív korúak hetedét teszik ki. A száz lakosra jutó személygépkocsik száma térségünkben 2021-re elérte a 38-at, amely alulról szorosan követi a vidéki országos átlagot (39) (a megyében 45, a teljes országban 42). A legalább 30 Mbps sávszélességre képes vezeték internet-hozzáféréssel rendelkezők száma dinamikusan növekszik, ugyanakkor egyéb internet-elérési statisztikákkal egyelőre nem rendelkezünk.

A 2008-as világgazdasági válság következtében mind helyben, mind régiós és országos szinten is aggasztóan lecsökkent a lakásépítések száma, ami a lakásállomány elavult struktúráját konzerválta. 2017-től azonban ismét növekedési pályára állt a lakásépítés, de térségünkben ez elsősorban a Budapesti agglomeráció-közeli részeken mondható el (Mende, Monorierdő, Gomba, Süllyás, Kóka, Tápiószecső). A térség keleti harmadában aggasztóan rossz a helyzet (nulla közeli „épített lakás” értékeket kapunk 1000 lakásra átlagolva).

Folyamatosan csökken a komfort nélküli, félkomfortos és szükség lakások aránya területünkön, és e téren is nyugati településeink rendelkeznek előnyösebb mutatókkal. A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya 2020-ra elérte a 94%-ot, amely egyben a Pest vármegyei átlag is. Kedvezményezett járási területünkre vonatkozóan, települési önkormányzati képviselők beszámolója alapján meg kell jegyeznünk – bár pontos kimutatásokról nem tudunk –, hogy megnövekedett a lakatlan, eladatlan vagy a lakáshitel-válság miatt hátrahagyott ingatlanok száma, továbbá az ilyen lakatlan vagy hátrányos helyzetű családok által lakott ingatlanok állaga erősen romlik.

A Tápió menti térség a közműves csatornahálózat-ellátottság szempontjából kiemelten hátrányos helyzetű térség volt. A Magyar Kormány 2010-ben benyújtott pályázatát, amely Magyarország legnagyobb szennyvízprojektjére vonatkozott, az Európai Bizottság támogatta, így Tápió-vidéki településeinken (Bénye, Farnos, Káva, Kóka, Mende, Nagykáta, Pánd, Süllyás, Szentlőrinc-káta, Szentmártonkáta, Tápióbicske, Tápiógyörgye, Tápióság, Tápiószecső, Tápiószele, Tápiószentmárton, Tóalmás,

Újszilvás, Úri) megépülhetett a csatornahálózat. A beruházás körülbelül 27 000 háztartást és több mint 80 000 embert érintett. Közel 800 km gravitációs és nyomott vezetékét fektettek le, emellett öt szennyvíztisztító telep létesült (Nagykátán, Szentlőrinc-kátán, Tápiószelén, Tápiószentmártonban és Süllyápon). A fejlesztés része egy központi komposztáló telep, amely a tisztítás során keletkezett szennyvíziszap kezelését oldja meg. Szalma, faapríték, zöldhulladék felhasználásával sikerült komposztta alakítani a szennyvíziszapot, így kereskedelmi forgalomba is kerülhet a hasznosított anyag (BIOMASS Super Komposzt). A fejlesztés hatására a térségben – 2011-től 2020-ig tekintve –nyolcszorosára nőtt a közcatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya. A kapott 88%-os mutató immár a vármegyei és országos szintet is meghaladja. Nagyságrendi, minőségi előrelépést jelentett tehát a közműöllő javításában, hogy 2015-ben befejeződött a térség településeit közműves csatornahálózatba kapcsoló nagyszabású projekt.

Örvendetes, hogy a szelektív hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya 2022-ben már megközelítette a hulladékgyűjtésbe bevont lakások arányát. Háztartási gázfogyasztóink száma száz lakásra vetítve (2021-ben) 75, alig változik. A közműves vízellátásba bekapcsolt lakások aránya térségünkben 93% fölötti.

Kiemelendő, hogy akciócsoportunk területén a regisztrált bűncselekmények számának ezer lakosra vetített értéke 2012-től 2021-ig folyamatosan csökkent (2012-ben 39,94, 2021-ben 8,88). A közbiztonsági helyzet javuló tendenciájának megtartása indokoltá teszi a közbiztonsági-vagyonvédelmi nonprofit szervezetek kapcsolódó eszközbeszerzéseinek támogatását.

A kormányzati irányelveknek megfelelően településeink fokozatosan kialakítják, bővítik bölcsődei férőhelyeiket, pontos adatokkal egyelőre nem rendelkezünk. Az egy óvodai férőhelyre jutó 3-5 évesek száma 2016-ban még 0,71 fő volt, majd 2021-re elérte a 0,89 -es szintet, amely így meghaladta az ország vidéki térségeinek átlagát. 2019-ig az általános iskolai tanulóink száma a demográfiai trendek miatt folyamatosan csökkent, ám a bevándorlás fokozódásával 2020-tól fordulat következett be. Általános iskoláink átlagos tanulószáma növekedésnek indult (2021-ben 188 fő).

Az egy házi orvosra és egy házi gyermekorvosra jutó lakosok száma sajnos magas értéken stabilizálódni látszik (2021-ben 2433 fő, a vidéki országos átlag 1900 fő alatt, országosan 1700 fő alatt). Az önkormányzati kezelésben levő tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézményekben gondozottak számával kapcsolatban egyelőre nem rendelkezünk átfogó adatokkal.

Civil szervezeteink sporttal, szabadidő szervezéssel, oktatással, kultúrával, hagyományőrzéssel, tűzvédelemmel, vagyonvédelemmel foglalkoznak. Mindegyik településünk büszkélkedhet valóban aktív civil szervezetekkel (egyesületekkel, alapítványokkal), amelyek nem csak látszatszervezetek, hanem a helyi identitástudat erősítői. Együttműködnek a kulturális élet katalizátoraival, a művelődési házak művelődésszervezőivel. Múltunk megismerése, szokásaink megtartása, helyi kultúránk ápolása, közös sportélményeink, sikereink jelentősen hozzájárulnak térségünk identitástudatának erősítéséhez. Hagyományainkhoz, természeti értékeinkhez kapcsolódnak hegyközségeink is mint a borászati kultúra ápolásával foglalkozó szervezetek, valamint helyi természetvédők. Térségünk lakóinak magától értetődő igénye a megnyugtató közbiztonság, ezért minden településünkön alakult polgárőrség, amely nem csupán bűnmegelőzési tevékenységet lát el, hanem kulturális programok szervezője is egyben. Településeink sportlétesítményei, sportolási lehetőséget biztosító terei változatos képet mutatnak. A 2007-2013-as és a 2014-2020-as időszak sportjellegű LEADER fejlesztései látványosan jobb helyzetet teremtettek, településeink kétharmadára jutott valamennyi forrás. Ebből következően még mindig nem elhanyagolható az elavult, a mai kívánalmakat kiszolgálni nem tudó létesítmények száma, mindemellett megjelentek új sportágak úzéséhez szükséges létesítmények iránti fejlesztési elképzelések is.

Térségünk építészeti értékeit képviselik templomaink, kastélyaink, kúriáink, tornácos parasztházaink. Tápiószelén találjuk az ország egyetlen köznemesi kúriamúzeumát, a Blaskovich Múzeumot, amely a II. világháborút berendezésében is sértetlenül átvészelte. Meglévő, példaértékűen működő vagy kialakítás előtt álló tájházaink a helyi értékek megőrzése, a néprajzi gyűjtemények bemutatása iránti fokozott igényt jelzik.

Kiemelkedő hagyományunk az 1848/49-es forradalom és szabadságharc tavaszi hadjáratának híres ütközetéhez kötődik. A tápióbitskei győztes hídi csatát minden évben, országos jelentőségű rendezvényen, korhű jelmezekben elevenítik fel a különböző térségekből érkező hagyományőrző lovas csapatok. Az itt élők évszázados szokásai, népviseletei, táncai, dalai a

hagyományőrző együttesek, néptáncsoportok bemutatóin, szüreti felvonulásokon kelnek életre. A helyi értékekre építve, egyes esetekben azt átértelmezve indult el a közelmúltban, hagyományteremtő céllal több, nagyszabású, térségünk jelentős részére ható rendezvény. Ezek közé tartozik az Újszilvási Ágyaspálinka Fesztivál és Hungarikumok Kiállítása és Vására, vagy az Atilla-nap Tápiószentmártonban. Az utóbbi években a járványügyi korlátozások és a finanszírozási gondok megakadályozták eme nagyrendezvények lebonyolítását, ami megtörte a lendületet. Emellett helyi jelentőségű rendezvények születtek és honosodtak meg, mint például a Pándi Meggyfesztyál, Tápió-menti Hagyományőrző Fesztivál és Bajor Sörfesztivál Tóalmáson vagy a Tápió Expo stb. A monori Strázsahegy pincészetei borturisztikai szolgáltatásai minőségi fejlesztésében érdekeltek, nem csupán önálló programokkal, hanem régiós vagy fővárosi turisztikai attrakciókhoz csatoltan. A természetjárók tanösvényeket, jelzett túraútvonalakat találnak a térségben, emellett Nagykáta, Tápiógyörgye, Tápiószentmárton és Tóalmás strandjai és gyógyfürdői sportpályákkal, kulturált környezetben várják a pihenni és gyógyulni vágyókat. Újszilváson, az ország egyik legdinamikusabban fejlődő községében, 2021-ben átadták a megújuló energiákkal működő, automata technológiával rendelkező, rendkívül takarékos, korszerű tan- és sportuszodát. Itt az általános lakossági igénybevétel és szolgáltatások mellett a mikrotérség gyermekei megtanulhatnak úszni, később úszó, vízilabdázó vagy szinkronúszó sportolókká válhatnak, hiszen az egész évben nyitva tartó létesítmény alkalmas eme sportok űzésére is. A horgászok és a vadászok is megtalálják számításukat vidékünk horgásztavain és vadászterületein. Több településünkön lovarda működik (Gomba, Tápiószentmárton), a táj adottságai kiválóak akár hosszabb lovas túrákra is. Térségünk jelentős turisztikai potenciált hordoz. Mind több szervezet, magánszemély ismeri fel a lehetőséget és fogalmaz meg fejlesztési elképzelést a közeljövőre vonatkozóan. A turizmus fejlődéséhez szükséges szolgáltatások, attrakciók hálózatba szervezése, a térségi marketing megszervezése terén jelentős hiányosságok mutatkoztak korábban, azonban a Tápió Natúrparc 2019-es megalakulásával (amelynek képviselője a Tápió Közalapítvány) jelentős pozitív elmozdulás történt, így a térség vidéki szereplői bizakodóan tekintenek a jövőbe. Akciócsoportunk tervezési területén a kereskedelmi szálláshelyek férőhelyeinek száma csekély. 2013-ban mindössze 451 ilyen hellyel rendelkezünk. Ekkor a vendégéjszakák száma 1468 volt (az átlagos tartózkodási idő 2,5 nap), ami visszaesést jelent a korábbi időszakhoz képest. A szálláshelyek adatai alapján valódi turizmusról Tápiószentmárton, Tóalmás és Tápiógyörgye esetében beszélhetünk. A külföldiek által eltöltött vendégéjszakák aránya kereskedelmi szálláshelyeken 10% körüli (2016-os adat szerint). Falusi szálláshelyeinken a férőhelyszám 2013-ban 76 db volt (2014-ben már 88 db), a vendégéjszakák száma 672 (az átlagos tartózkodási idő 2,1 nap), ám ez esetben javuló statisztikával számolunk a közelmúltban megvalósult EMVA falusi turisztikai fejlesztések miatt.

Gazdasági helyzet

Térségünk gazdasági mutatói sok tekintetben jelentősen rosszabbak a vármegyei és az országos értékeknél. 2020-ban területünkön a vállalkozások egy lakosra jutó jegyzett tőkéje 107,43 ezer Ft volt, miközben csak a vidéki országos átlag 450 ezer Ft körüli. A regisztrált vállalkozások száma emelkedik, 2021-ben 11 326 db. Ugyanebben az évben az ezer lakosra jutó működő vállalkozások száma 59, ami még mindig elmarad a vidéki országos átlagtól (65 db). A működő egyéni vállalkozók száma folyamatosan nő (2019-ben 2919 db), a működő társas vállalkozások száma a 2014-es visszaesést követően ismét emelkedik (2019-ben 1777 db). Ha a működő társas vállalkozásokat darabszám szerint tekintjük 2019-ben, akkor a következőket látjuk: 1-9 fős 1526 db (visszaesés után emelkedő tendencia), 10-19 fős 107 db, 20-49 fős 61 db, 50-249 fős 27 db. 2021-ben mezőgazdasági őstermelői igazolvánnyal rendelkezett 2065 fő. A térségben 2020-ban 212 működő mezőgazdasági vállalkozás és 77 működő társas mezőgazdasági vállalkozás, 1448 működő ipari vállalkozás volt jelen, míg a tercier gazdasági szektorban 3315 vállalkozás működött.

A munkanélküliségi ráta az országos átlag alatt, a Pest vármegyei átlag felett van, a Budapesti agglomeráció-közeli településeken kedvezőbb a helyzet. A nyilvántartott álláskeresők aránya (a 15-64 évesekre vetítve) az utóbbi években alacsony szinten stabilizálódott (2021-ben 2,46%), alacsonyabb az országosnál, magasabb a vármegyei átlagnál (1,64%). A 25 év alatti nyilvántartott álláskeresők aránya folyamatosan csökken (2021-ben 9,2%), ellenben a 45 év feletti nyilvántartott álláskeresők aránya tendenciájában növekvő (2021-ben 56%). A legfeljebb 8 általános iskolát végzett nyilvántartott álláskeresők aránya

magas (2021-ben 49%). A magas presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak arányát tekintve is markáns különbséget tapasztalunk az akciócsoport nyugati és keleti felének mutatói között (nyugaton 20%, keleten 10% körül).

A foglalkoztatottak több mint kétharmada ingázik. Ezt a nagymértékű mozgást lehetővé teszik a közlekedési folyosók, illetve a sűrített elővárosi, kötöttpályás járatok, zónázó vonatok. Az ingázók aránya keletről nyugati irányba haladva növekszik, és végül megközelíti a 80%-ot.

Az adatok területi eloszlás szerinti elemzése azt mutatja, hogy kedvezményezett járási területünk, illetve elsősorban annak keleti része nemcsak vármegyei, hanem országos tekintetben elmaradott, ahol az alacsony vállalkozási kedv, az általános tőkeszegénység, illetve bizalmatlanság nehezíti a versenyképesség fokozását. Nagyvállalatból csupán egy található a szűkebb térségben. Egyik fő profilt az építőipari vállalkozások adják, valamint a szolgáltatások közül jelentősebb a kereskedelem, a gépjárműjavítás, valamint a szállítmányozás-raktározás területe. A vállalkozások nagyobb része Nagykátán, Süllyápon és Tápiószecsőn koncentrálódott. Általánosan elmondható, hogy a vállalkozások száma az utóbbi időszakban minden vállalkozási forma tekintetében fokozatosan csökkent, melyben jelentős hatása volt a gazdasági válságnak is.

Kedvezményezett járási területünkön a talajadottságok kevésbé kedveznek a mezőgazdasági termelésnek, a terület alig ötöde mondható kiváló, és negyede átlagos adottságúnak. Azonban nagy területen alkotnak összefüggő táblákat, melyek megkönnyítik a gazdálkodást. A mezőgazdaság jövedelmező képessége, ezáltal szerepe is visszafogottabb. Egyes szakterületeken éppen a szűkebb térségre jellemző adottságok jelentik a megfelelő körülményeket. Az egyik fő profilját a húsfeldolgozó üzemek adják, melyek nagy százalékban import alapanyagot dolgoznak fel, elsősorban budapesti piacra termelnek. Tápiószentmártonban szőlőtermesztés és borászat működik, míg több településen jellemző a zöldség-, gyümölcs- és szőlőtermesztés, Szentlőrinc-kátán intenzív gazdaság, kertészet működik. A térség termékei az agglomeráció piacaira és Budapestre juthatnak el, piaci részesedésük azonban csökken. A mezőgazdasági termelés azonban nem került összefogásra, a termelési-ellátási struktúrából hiányoznak a hatékonyságnövelő együttműködések (hálózatosodás, TÉSZ, felvásárlói rendszer), valamint a piacra jutás feltételeit megkönnyítő beavatkozások.

Kedvezményezett járási területünkön az ipari termelés egyik oldalról erősen kötődik a mezőgazdasághoz, az élelmiszeripar a térségi alapanyagokat dolgozza fel alapvető élelmiszerekké és késztermékekké. A térség egyéb iparát több jelentősebb külföldi érdekeltségű vállalat testesíti meg, melyek elsősorban az elektronikai területen tevékenykednek, így szorosan kapcsolódnak az autóiparhoz is, annak trendjeihez. Ezen kívül egy nagyobb csomagolóanyagokat gyártó vállalat (Sca-Packaging Kft.) működik a térségben, mely jelentősebb munkaerőt foglalkoztat. Ipari park híján a befektetők térségbe vonzása nehezebb, így a Nagykátai járásra, mint a környező térségek munkaerő-piaci bázisára tekinthetünk.

7.2 SWOT analízis

ERŐSSÉGEK	LEHETŐSÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> – Kedvező földrajzi fekvés, nemzetközi repülőtér közelsége – Kulturális hagyományok, művészeti, népi hagyományok őrzése – Aktivizálódó civil szervezetek – Természeti értékekben gazdag térség (növényvilág, vizes élőhelyek, natúrpark) – Kiváló rekreációs terület – Jelentős mezőgazdasági múlt, élelmiszeripari tradíció – Nem települt nehézipar vagy a környezetet súlyosan szennyező, jelentősebb ipar 	<ul style="list-style-type: none"> – Infrastrukturális fejlesztések – Környezettudatosság fejlődése – Növekvő pályázati források és pályázati orientáció – Növekvő kereslet az aktív, öko-, lovas, kerékpáros, bor- és falusi turizmus iránt – Növekvő befektetés az egészségiparba – Növekvő lakosságszám – Reziliens jövő építése

GYENGESÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> – A képzett fiatal munkaerő elvándorlása, kedvezőtlen korösszetétel – A helyi termékek piacra jutása nehézkes – A térség turisztikai fogadóképessége erősítésre szorul – Kedvezőtlen gazdasági-társadalmi mutatók – Gyenge kis- és középvállalkozások – Forráshiány – Gyenge az innovációs potenciál és alacsony a vállalalkozási készség 	<ul style="list-style-type: none"> – Befektetések elmaradása – Képzett szakemberek elköltözése, a képzettségi szint nem javul – Elöregedő társadalom – Turisztikai attrakciók létrejöttének, fejlesztésének hiánya – Térségi marketing, piacra jutás és együttműködések hiánya – Gyorsuló klímaváltozás, lassú alkalmazkodás

Helyzetelemzésünk és SWOT analízisünk nyomán meghatározott fejlesztési szükségleteinkre épülő beavatkozásaink javarészt folytatásai az előző – 2014-2022-es – programozási időszak elképzeléseinek. Ennek nyilvánvaló oka, hogy az egykori kiindulási állapotok csak részben, de nem gyökeresen változtak meg, másrészt már bevált, népszerű intézkedéseink – újragondolva – hatékonyan szolgálhatják céljainkat a mérsékelt források ellenére. A szükségletek azonosításánál emellett ma már figyelembe kell vennünk az információs technológia gyorsuló fejlődését is, az infokommunikációs eszközök elterjedését a hátrányos helyzetű közösségek tagjai között, így a közösségépítés új módszerek alkalmazását, szakemberek együttműködését igényli.

8. A stratégia beavatkozási logikája

A beavatkozási logika LEADER vonatkozású rövid összefoglalása

A LEADER beavatkozás a HFS-en keresztül, az SO8 vonatkozásában megállapított számos szükséglet kielégítéséhez hozzájárul. A KAP ST-ben foglalt SWOT elemzés erősségként említi az ország vidéki térségeit lefedő LEADER hálózatot, amely helyi ismerettel, kapcsolatrendszerrel, fejlesztéspolitikai és program végrehajtói tapasztalattal rendelkező helyi erőforrást biztosít a helyi fejlesztésekhez. Ugyanakkor veszélyként említi ezen erőforrás további erodálódását. E két megállapításra épül az a szükséglet, amely a fejlesztéspolitikai programok végrehajtásához szükséges helyi szintű emberi erőforrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítését szolgálja a LEADER beavatkozás működési és animációs keretéből finanszírozott helyi akciócsoportok hálózata.

A SWOT elemzésben erősségként szerepel, hogy a LEADER a vidéki térségekben jellemzően alacsony tőkeerővel és kockázattűrő képességgel rendelkező mikrovállalkozások és civil szervezetek számára adekvát, kisléptékű, a helyi szükségletekre szabott fejlesztési forrást biztosít. Az elemzés gyengeségként említi a LEADER források korlátosságát, illetve a kisléptékű források felhasználásának a léptékhez képest magas adminisztratív terheit. A fenti erősségre és gyengeségre épül az a szükséglet, amely a helyi/térségi igényekhez illeszthető, ezekre mérhető hatással bíró fejlesztéseket és az ehhez szükséges forrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítéséhez járul hozzá a LEADER helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása.

A SWOT elemzésben gyengeségként szerepelnek a vidéki közlekedési és az egyéb lakossági szolgáltatások minőségének javításához szükséges infrastruktúra fejlettségének területi különbségei. Erre reagál az a szükséglet, amely az életminőséget emelő helyi lakossági szolgáltatások infrastrukturális hátterének fejlesztését teszi szükségessé. A korábbi évek tapasztalatai alapján a LEADER programnak fontos célja a vidéki élettér fejlesztése a szolgáltatások és az azokhoz szükséges kisléptékű infrastruktúra fejlesztésével, valamint a helyi kötődés és a közösségi kapcsolatok erősítése a közösségeket aktivizáló programokkal és az ahhoz szükséges környezet fejlesztésével. Az Európai Unió vidéki térségeinek hosszú távú jövőképevel

összhangban a fenti célok elérése érdekében – elsősorban tudásátadással, jó gyakorlatok bemutatásával – ösztönözni szükséges a társadalmi innovációt és a digitális eszközök adta lehetőségek kihasználását.

8.1 A stratégia jövőképe

Jövőkép: Vonzó, európai színvonalú magyar vidék, értéktisztelő, környezet- és egészségtudatos közösségekkel, dinamikus gazdasággal.

Térségünkben a 2020-as évek végén:

- tovább nő a települések vonzereje, fékeződnek a periferikus irányba mutató tendenciák,
- a térség ökoturisztikai és rekreációs kincseit mind többen fedezik fel,
- együttműködő, megerősödött közösségek ápolják és fejlesztik a helyi értékeket,
- a színvonalasabb mezőgazdasági és ipari termelési struktúra meghonosodásával, a versenyképesség növekedésével a képzett és a vállalkozó kedvvel rendelkező fiatalok aránya nő, a lakosság megélhetési lehetőségei, életkörülményei javulnak,
- a térségi tudásszint emelkedésével, innovatív megoldások alkalmazásával a globális folyamatokkal szembeni kiszolgáltatottság csökken.

Jövőképünk megvalósulása érdekében a rendelkezésünkre álló emberi erőforrásokkal és a fejlesztési források hatékony felhasználásával ösztönözzük azokat a programokat, amelyek a tudatos fogyasztói magatartás kialakítását, az egészséges életmód terjesztését, a helyi kötődés és a közösségi élet erősítését, a hátrányos helyzetű csoportok bevonását, felemelését, a helyi természeti és kulturális értékek megismertetését és védelmét, a helyi vállalkozások és szolgáltatások erősítését, a szférák közötti együttműködést, valamint általánosságban a vidék alkalmazkodó képességének fokozását célozzák.

8.2 A stratégia célhierarchiája

A legfontosabb célok:

1. A vidéki térségekben a mikrovállalkozások fenntartása, erősítése
2. Helyi termékek és szolgáltatások fejlesztése
3. Megújuló energia, klímabarát, víz visszatartási, környezetvédelmi megoldások alkalmazása helyi szinten
4. Helyi összefogásra épülő, a természeti és egyéb értékeket, adottságokat, hagyományokat és egyedi termékeket bemutató, fenntartható turisztikai, vendéglátóipari programok kidolgozása, megvalósítása
5. Községi élet, közösségi marketing, közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése

A 2014-2022-es fejlesztési időszak eredményei, tapasztalatai, a legújabb helyzetfeltárás és SWOT analízis alapján a HAJT-A Csapat Egyesület az előző ciklus cél- és intézkedésrendszerére kíván építeni, azt továbbgondolva, az új vagy a ki nem elégített, stratégiai illeszkedéssel bíró igények, projekttervek, együttműködések megvalósítására törekszik. LEADER fejlesztési forrás erősen korlátozottan áll rendelkezésünkre, ugyanakkor sok szereplő számára alternatíva nélküli forráslehetőség, ezért nagyobb projektek finanszírozása egyik cél érdekében sem lehetséges ebből a keretből. Elérhető viszont az illeszkedő kisprojektek hatékony támogatása a hálózatosodás, az együttműködési készségek erősítésével, a térségi fejlesztést segítő helyi kapacitások integrálásával. HFS-ünk célrendszere mentén a 2023-2027-es programozási időszak területileg releváns Operatív Programjai által biztosított forrásokhoz is hozzá kívánjuk segíteni vidéki szereplőinket.

HFS-beli céljaink térségünk sajátosságaira épülnek, ugyanakkor összhangban vannak a KAP-célkitűzésekkel. A nagy hatóerejű válságok (gazdasági világválság, szélsőséges migrációs folyamatok, védhetetlen éghajlati anomáliák, kiszélesedő közeli háborúk) árnyékában csak reziliens gondolkodással léphetünk előre. Természetesen a szemléletmód formálása, a képzettségi szint emelése, az egészség- és környezettudatosság elterjesztése összetett módon kihat valamennyi célterületünkre.

Legfontosabb céljaink indokolása:

1) Térségünk gazdasági mutatói országos tekintetben még mindig kedvezőtlenek. A tőkeszegénység, a bizalmatlanság, az összefogások hiánya, a piacra jutás nehézségei, a helyi termékek alacsony piaci részesedése – a többi feltárt gazdasági negatívummal együtt – akadályozzák térségünk felzárkózását, rontják általános kilátásainkat. Szükségszerű tehát a helyi vállalkozások számának növelése, tevékenység-diverzifikációjuk megkönnyítése, biztonságuk megerősítése, piacra jutásuk, együttes piaci fellépésük, marketingtevékenységük támogatása, munkahelymegtartó képességük fokozása. LEADER forrásunk legnagyobb hányadát e cél érdekében kívánjuk mozgósítani. A korábbi évek sikeres LEADER vállalkozásfejlesztését kívánjuk folytatni, segítve a vállalkozói szemlélet további erősödését, katalizátor hatást elérve mind több vállalkozásnál. A vidéki térségekben a mikrovállalkozások fenntartása, erősítése a meglévő struktúrára épülve szolgálja a termelési és a technológiai környezet megújítását, a munka- és életkörülmények javítását. A vertikális és a horizontális együttműködések ösztönzése a vállalkozások pozícionálásában hoz eredményt, amely kapcsolódik a térségi termékek piacra jutását előmozdító marketingakciókhoz.

2) A helyi termékek és szolgáltatások fejlesztése is kiemelő cél, hiszen a mezőgazdaság, az ipar, a turizmus és alkonyipar jelentős foglalkoztatási tényezővel rendelkezik térségünkben, így ezek összehangolt fejlesztése kihat a jövedelemtermelésre és az életszínvonalra.

3) Költséghatékony és környezettudatos technológiák alkalmazása mindamelllett, hogy piaci előnyt jelent, megfelel a modern, felelősen gondolkodó, a fenntartható egészséges környezet iránt elkötelezett társadalom elvárásának is. SWOT analízisünk a környezettudatosság fejlődését lehetőségeink között említi, ugyanakkor alternatíva nélküli kötelességünk is bolygónk környezeti állapotán javítani, unokáink túlélési esélyeit növelni. Figyelemre méltó, hogy térségünk (különösen annak keleti fele) országunk egyik legszárazabb része, amely a Közép-Tisza-vidékkel határos. A 2022-es évszázados aszály példa nélküli pusztítást végzett területünkön. Megújuló energia, klímabarát, víz visszatartási, környezetvédelmi megoldások alkalmazása helyi szinten nélkülözhetetlen.

4) Központi fekvésünk az ország legsűrűbben lakott – és egyben egy világvárost is magában foglaló – térségének szomszédságát jelenti. Mégis, a jó környezeti állapotú, súlyos szennyezőforrásoktól mentes, természeti értékekben gazdag vidékünk csupán mérsékeltén él a jövőjét meghatározó, kínáló turisztikai lehetőségekkel mint az öko-, a lovas, a kerékpáros, a bor-, a falusi vagy a gyógyturizmus. Másrészt, helyzeti előnyünk – hosszabb távon való – fenntartása megköveteli természeti értékeink számba vételét, fokozottabb védelmét, hiszen csak erre épülhet stabil turisztikai rendszer, ekkor érvényesülhet vonzó hatás. Természeti, táji környezetünk egészségének (biodiverzitás, ökológiai rendszer) megőrzése lakosságunk jólétét, az élhető vidéket szolgálja. 2019-ben megalakult a Tápió Natúrparc, amely akciócsoportunk területének három negyed részét öleli fel, így a helyi összefogásra épülő, a természeti és egyéb értékeket, adottságokat, hagyományokat és egyedi termékeket bemutató, fenntartható turisztikai, vendéglátóipari programok kidolgozása, megvalósítása magától értetődő célkitűzésünk.

5) Programozási időszakokon átívelő folyamatos igény a komplex településfejlesztés, településeink elért vonzóképességének megtartása, így a közösségi élet, közösségi marketing, közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése a vidéki élet európai szinten történő fenntartása. Helyi önkormányzataink természetes módon élen járnak e téren, így megújító munkájukhoz jelentős LEADER fejlesztési forráshányadot biztosítunk. Nonprofit közösségeink is kiválóan hozzájárultak térségi sikereinkhez. Helyi és térségi azonosságtudatunkat erősítették, hatékony együttműködésekkel sokszorozták meg erejüket. Közösségépítő tevékenységük folyamatos támogatása elengedhetetlen, ami alapvetés a stratégiai tervezésben. A számtalan tevékenységi kör (hagyományőrzés, értékvédelem, környezetvédelem, művészet, kultúra, hitélet, sport, egészségtudat, érdekvédelem stb.) mentén működő és együttműködő szervezeteink a vidéki társadalom valamennyi szociális, kulturális rétegét, csoportját képesek bevonni, mozgósítani. Teszik ezt közösségi programok, rendezvények megvalósításával, szellemi és tárgyi értékek megmentésével, fejlesztésével, megteremtésével. Támogatjuk azokat a

fejlesztéseket, képzéseket, együttműködéseket, amelyek hátrányos helyzetű közösségeket, családokat, egyéneket „helyzetbe hoznak”, illetve előnyt biztosítanak számukra, szemléletmódjukat formálják, társadalmi hasznosságukat, aktivitásukat növelik. (Megjegyzendő, hogy akciócsoportunk tekintetében az állandó népesség 72%-a kedvezményezett járás területén él.)

9. Cselekvési terv

9.1 Az intézkedések leírása

1. intézkedés

1) Az intézkedés megnevezése:

Helyi mikroállalkozások támogatása

2) Specifikus cél:

- A vidéki térségekben a mikroállalkozások fenntartása, erősítése
- Helyi termékek és szolgáltatások fejlesztése
- Megújuló energia, klímabarát, víz visszatartási, környezetvédelmi megoldások alkalmazása helyi szinten

3) Indoklás, alátámasztás:

Az intézkedés – hasonlóan az elmúlt programozási időszak helyi mikroállalkozásokat segítő, sikeres LEADER intézkedéséhez – folytatja a forráshiányos gazdasági szereplők támogatását. Hozzájárul a vállalászási kedv fokozásához, a meglévő helyi vállalkozások megerősítéséhez, jövedelemtermelő képességük növeléséhez, piacra jutásuk elősegítéséhez és az ezekhez szükséges együttműködések kialakításához. A térség gyengeségeit jelentő folyamatokat mérsékli azáltal, hogy növeli a munkalehetőségeket, sokaknak biztosít fejlesztési forrást, bővíti a szolgáltatásokat, a perifirikusság és az elvándorlás ellen hat, továbbá teret nyit innovatív és környezetkímélő elképzeléseknek.

4) A támogatható tevékenységek meghatározása:

- Épület, építmény építése, felújítása, bővítése, korszerűsítése
- Új eszközök, új gépek beszerzése
- Megújuló energiaforrást hasznosító technológiák kialakítása

5) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Személygépjármű beszerzése
- Élő állat vásárlása
- Használt árucikkek beszerzése
- Mezőgazdasági üzemek beruházásai, kivéve helyi termékek előállítására irányuló tevékenységek
- Támogatási jogosultságok megvásárlása
- Lágyszárú növények beszerzése
- Lőfegyverek beszerzése
- Pirotechnikai eszközök beszerzése

6) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő

támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7) A jogosultak köre:

- Egyéni vállalkozó
- Jogi személyiségű vállalkozások

8) A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- Térségi szempont
- Projektterv minősége (HFS-hez való hozzájárulás, kommunikációs tevékenység)
- A nemek közötti, a társadalmi esélyegyenlőtlenség és a hátrányos helyzet csökkentését célzó kezdeményezések ösztönzése
- A térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások
- Ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság
- Fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság
- A területi integritás elve a határon átnyúló együttműködési projekteknél (TNC)
- A működési terület környezeti, gazdasági és társadalmi jellemzőit
- A közösség bevonásának módja (projektgyűjtő adatlapok, stb.)
- Humán erőforrás

9) Tervezett forrás:

- a) Az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 240 000 000 Ft
- b) A támogatás intenzitása: 65%, megújuló energiát hasznosító projektelemre 80%
- c) A projektméret korlátai: 1 500 000 – 20 000 000 Ft
- d) A támogatás módja: hagyományos költségelszámolás

10) A felhívás meghirdetésének tervezett ideje:

2024. I. félév – 2027. II. félév

11) A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam:

24 hónap

12) Kimeneti indikátorok:

A támogatott projektek száma: 12-30 db

2. intézkedés

1) Az intézkedés megnevezése:

Helyi fejlesztések támogatása

2) Specifikus cél:

- Megújuló energia, klímabarát, víz visszatartási, környezetvédelmi megoldások alkalmazása helyi szinten
- Közösségi élet, közösségi marketing, közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése

- Helyi összefogásra épülő, a természeti és egyéb értékeket, adottságokat, hagyományokat és egyedi termékeket bemutató, fenntartható turisztikai, vendéglátóipari programok kidolgozása, megvalósítása

3) Indoklás, alátámasztás:

Az intézkedés támogatja a nonprofit szereplőket, hogy folytathassák, megerősíthessék értékes munkájukat a hagyományok ápolása, az összefogások kialakítása, a fiatalok bevonása, a szemléletformáló, identitástudat-erősítő és a hátrányos helyzetűeket felkaroló programok mentén. Az intézkedés a térség kihasználatlan erősségeire és lehetőségeire is reflektál. A főváros és agglomerációs térségének közelségére, a természeti és táji értékek gazdagságára épített turisztikai felzárkóztatási, fejlesztési lehetőség részkitörési pontot is jelent térségi szereplőink számára. Infrastruktúra, szálláshelyek, natúrparki attrakciók, együttműködések támogatásával a helyi turizmus minden tekintetben (minőség, vonzóképeség, jövedelmezőség, hálózatosodás) magasabb szintre jut, ami komplexen szolgálja céljainkat. Helyzetelemzésünk, igényfelmérésünk egyértelműsíti, hogy szükség van sportolási lehetőségeink, tereink, létesítményeink további fejlesztésére. Pest vármegye célrendszerével szoros összhangban áll az a szándékunk, hogy a szabadidő sportos, aktív, egészséges eltöltésének helyi feltételeit meg kell teremtenünk, ami erősíti a sportban érdekelt civil szervezeteket, szektorközi együttműködésre is serkentve őket, továbbá hozzájárul az életszínvonal emeléséhez és fékezi az elvándorlást. A vidéki térségekben az alapvető szolgáltatásokhoz, a közösségi élet feltételeihez való hozzáférés lényegesen elmarad a városias térségektől. A vidéken élők számára a vidéki települések élhetőbbé, vonzóvá tétele, az elérhető helyi szolgáltatások körének bővítése, színvonalának és hozzáférhetőségének javítása, a települési önkormányzatok és civil szervezetek segítése, a helyi együttműködések ösztönzése, valamint az azokban rejlő belső erőforrások kihasználása kiemelt cél, amelyek egyaránt elősegítik a gazdasági és közösségi területen a társadalmi aktivitás erősítését és fenntartását.

4) A támogatható tevékenységek meghatározása:

- Épület, építmény építése, felújítása, bővítése, korszerűsítése
- Új eszközök, új gépek beszerzése
- Megújuló energiaforrást hasznosító technológiák kialakítása
- Kiadvány megjelentetése

5) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Személygépjármű beszerzése
- Élő állat vásárlása
- Használt árucikkek beszerzése
- Mezőgazdasági üzemek beruházásai, kivéve helyi termékek előállítására irányuló tevékenységek
- Támogatási jogosultságok megvásárlása
- Lágyszárú növények beszerzése
- Lőfegyverek beszerzése
- Pirotechnikai eszközök beszerzése
- Rendezvény lebonyolítását segítő eszköz beszerzése

6) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

A 2014-2022-es programozási időszak intézkedéseivel jelentős haladást értünk el a településkép, a településhasználat, a vonzóképeség, a helyi értékmegőrzés, a vonzóképeség, a helyi identitástudat fejlesztése terén. Ugyanakkor településeink korlátozott köre fejleszthetett a forrásszűkösség miatt. A hiányosság tehát több helyen fennmaradt. Az elérhető operatív programokban nem található kifejezetten a helyi identitástudat fejlesztését célzó támogatáskör. A KAP ST beavatkozása a településképet meghatározó épületek energetikai korszerűsítését és az ehhez kapcsolódó külső rekonstrukcióját támogatja, azonban a települési természeti kép, az élő környezet megújítását, kialakítását, használati térelemek fejlesztését nem.

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól

kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7) A jogosultak köre:

- Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek
- Jogi személyiségű nonprofit szervezetek

8) A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- Térségi szempont
- Projektterv minősége (HFS-hez való hozzájárulás, kommunikációs tevékenység)
- A nemek közötti, a társadalmi esélyegyenlőtlenség és a hátrányos helyzet csökkentését célzó kezdeményezések ösztönzése
- A térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások
- Ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyaság
- Fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság
- A területi integritás elve a határon átnyúló együttműködési projekteknél (TNC)
- A működési terület környezeti, gazdasági és társadalmi jellemzőit
- A közösség bevonásának módja (projektgyűjtő adatlapok, stb.)
- Humán erőforrás

9) Tervezett forrás:

- a) Az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 361 000 000 Ft
- b) A támogatás intenzitása: legfeljebb 95%.
- c) A projektméret korlátai: 1 000 000 – 20 000 000 Ft
- d) A támogatás módja: hagyományos költségelszámolás

10) A felhívás meghirdetésének tervezett ideje:

2024. I. félév – 2027. II. félév

11) A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam:

24 hónap

12) Kimeneti indikátorok:

A támogatott projektek száma: 18-30 db

3. intézkedés

1) Az intézkedés megnevezése:

Rendezvények támogatása

2) Specifikus cél:

- Közösségi élet, közösségi marketing, közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése
- Helyi összefogásra épülő, a természeti és egyéb értékeket, adottságokat, hagyományokat és egyedi termékeket bemutató, fenntartható turisztikai, vendéglátóipari programok kidolgozása, megvalósítása

3) Indoklás, alátámasztás:

A 2007-2013-as és a 2014-2022-es programozási időszak LEADER forrásból támogatott hagyományápoló, hagyományteremtő vagy egészségmegőrző rendezvényei (fesztivál, falunap, expó, tematikus rendezvény stb.) rendkívül népszerűvé váltak, igazi közösségi élménnyé nőttek ki magukat. A térségi együttműködések kiemelkedő és hatékony terepei is egyben. Egyértelművé vált, hogy a jól szervezett rendezvények a helyi hatókörön túllépve, turisztikai vonzerőt jelentenek. Lényeges vonatkozásuk, hogy a helyi társadalom különböző szociális, kulturális helyzetű csoportjai is találkoznak, kölcsönhatásba kerülnek. Erősödik az identitástudat, nő a társadalmi tolerancia, a hátrányos helyzetű családok, egyének szabadidős, kulturális, egészségmegőrző lehetőségekhez jutnak. A rendezvények sikerét a szférák közötti együttműködések alapozzák meg, amelyhez a helyi szolgáltatók és a helyi termékesek is hozzájárulnak. Mindemellett jelentős igény mutatkozik a helyi vagy térségi rendezvényeink biztonságos, tervezhető, eredményes lebonyolítását lehetővé tevő megoldásokra. A kívánt cél elérését rendezvény lebonyolítását segítő eszközök beszerzése is segítheti.

4) A támogatható tevékenységek meghatározása:

- Rendezvények megszervezése, lebonyolítása
- Rendezvény lebonyolítását segítő eszköz beszerzése

5) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Személygépjármű beszerzése
- Élő állat vásárlása
- Használt árucikkek beszerzése
- Mezőgazdasági üzemek beruházásai, kivéve helyi termékek előállítására irányuló tevékenységek
- Támogatási jogosultságok megvásárlása
- Lágyszárú növények beszerzése
- Lőfegyverek beszerzése
- Pirotechnikai eszközök beszerzése

6) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Az intézkedés a 2014-2022-es időszak „A HAJT-A Csoport Akciócsoport területén megvalósított kulturális és egészségmegőrző rendezvények támogatása” LEADER intézkedését is követi és a folyamatos térségi igényre épül. Az elérhető operatív programokban nem található kifejezetten a helyi identitástudat fejlesztését célzó támogatáskör. Az intézkedés ösztönzi a térségi együttműködések. Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7) A jogosultak köre:

- Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek
- Jogi személyiségű nonprofit szervezetek

8) A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- Térségi szempont
- Projektterv minősége (HFS-hez való hozzájárulás, kommunikációs tevékenység)
- A nemek közötti, a társadalmi esélyegyenlőtlenség és a hátrányos helyzet csökkentését célzó kezdeményezések ösztönzése
- A térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások

- Ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság
- Fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság
- A területi integritás elve a határon átnyúló együttműködési projekteknel (TNC)
- A működési terület környezeti, gazdasági és társadalmi jellemzőit
- A közösség bevonásának módja (projektgyűjtő adatlapok, stb.)
- Humán erőforrás

9) Tervezett forrás:

- a) Az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 63 266 665 Ft
- b) A támogatás intenzitása: legfeljebb 80%.
- c) A projektméret korlátai: 500 000 – 5 000 000 Ft
- d) A támogatás módja: hagyományos költségelszámolás

10) A felhívás meghirdetésének tervezett ideje:

2024. I. félév – 2027. II. félév

11) A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam:

12 hónap

12) Kimeneti indikátorok:

A támogatott projektek száma: 13-25 db

9.2 Együttműködések

a) Térségek közötti és nemzetközi együttműködések megvalósítása

1. együttműködés

1) Tervezett tématerület:

Kampány a tudatos fogyasztókért, a megfontolt választásért

2) Indoklás, alátámasztás:

A program két LEADER akciócsoport területén valósul meg a megelőző ciklusban lebonyolított együttműködési projektünk folytatásaként kíván hatni. A korábbi együttműködésben részt vevő kompetens fogyasztói érdekvédelmi szervezet – nagy tapasztalattal – hatékonyan népszerűsítette a helyi termékeket, amelyeket laboratóriumi vizsgálatnak is alávetett. A terméktesztek az ÖKO Teszt Magazinban jelentek meg, amely ezen kívül a helyi gazdák és termelők munkáját is segítette az élelmiszerre vonatkozó védjegyek, tanúsítványok összegyűjtésével, az árfeltüntetési szabályok ismertetésével, a hatósági ellenőrzési tapasztalatok átadásával. A kiadvány az érintett térségekben került terjesztésre. A projektet marketing kampány és honlapos tájékoztatás is kísérte. Jelen együttműködés programelemei mind rövid, mind hosszú távon a megfontolt, tudatos fogyasztást, döntéshozatalt, valamint azt a célt szolgálják, hogy a fogyasztók egy-egy vásárlási döntésüket megelőzően tájékozódni (pl. tesztekből) tudjanak a termékek, szolgáltatások jellemzőiről, az előállítás, származás helyéről, ezáltal megismerjék és össze tudják hasonlítani azokat. Többek között ezt szolgálja a pályázat keretében megjelenő magazin, a benne közölt tesztek és egyéb információk, melyek hatásaként megfontoltabbá, tájékozottabbá válnak a fogyasztók, ismertebbé válnak körükben a helyi élelmiszerek, szolgáltatások és előnyben részesítik a helyi termékek felhasználását. A készülő magazin hosszú távú elérhetőségét biztosítja annak

könyvtárakban, művelődési házakban és önkormányzatokban való terjesztése, valamint honlapos közzététele. A projekt várható hatása továbbá, hogy a fiatalok az tudatosabb fogyasztóvá, vásárlóvá válnak, és választásaiknál különbséget tudnak tenni egyes termékek között. Az online felületeknek köszönhetően az elérni kívánt célszemélyek száma megsokszorozódik. (Előzetes forrásigény: 15 000 000 Ft)

2. együttműködés

1) Tervezett tématerület:

Tudástranszfer régiós helyi akciócsoportok között

2) Indoklás, alátámasztás:

A régiós helyi akciócsoportok és egyes nonprofit szervezetek az előző programozási időszak hasonló tárgyú sikeres együttműködésére építve megosztják, bemutatják egymásnak a vidékfejlesztésben szerzett tapasztalataikat, megismertetik helyi termékeiket és jó gyakorlataikat. Szorosabb együttműködés és bizalom alakul ki a részt vevő szervezetek között, a helyi termékek távolabbi területekre eljutnak, a mintaprojektek tanulmányozása emeli a tudásszintet, a vidékfejlesztés magasabb szinten folytatódhat. (Előzetes forrásigény: 15 000 000 Ft)

3. együttműködés

1) Tervezett tématerület:

Térségeken átívelő attrakciók

2) Indoklás, alátámasztás:

A program a szomszéd térségek (Felső-Homokhátság, Tápió-vidék) hagyományok mentén szerveződött sikeres együttműködéseit követi. A gasztronómiai és egyéb hagyományokra építő nagyrendezvények népszerűsége tény, ugyanakkor a térségek közötti és a térségekbe irányuló idegenforgalmi potenciál hasznosítása összefogással érhető el. A közös értékek és a helyi specialitások kölcsönös bemutatásával létrejövő attrakció kibővítve innovatív elemekkel növeli a turisztikai vonzerőt és a helyi identitástudatot, a hazai és egészséges termékekre irányítja a figyelmet, továbbá növeli a helyi termékesek, kézművesek ismertségét és piaci lehetőségeit. A tartalmas együttműködéssel megvalósuló nagyrendezvények biztonságos lebonyolítását szolgáló eszközökkel a további közös rendezvények is kiszolgálhatók, ami hozzájárul a kedvező folyamat fenntartásához. (Előzetes forrásigény: 15 000 000 Ft)

b) Egyéb együttműködések megvalósítása

A jelen tervezési időszakban nem releváns.

9.3 Kommunikációs terv

A HFS hatékony kivitelezéséhez a kommunikációs lehetőségek és az átláthatóság maximális biztosításán keresztül vezet az út. A HFS térségünk valamennyi lakosára – közvetlen vagy közvetett módon – hatást gyakorol, ezért minden lakosunk, illetve vidéki szereplőnk – települési és nemzetiségi önkormányzatok, mikro-, kis-, középvállalkozások, egyéni vállalkozók, őstermelők, civil szervezetek, egyházi jogi személyek, természetes személyek – számára nyújtjuk a tájékozódás, a tájékoztatás megannyi eszközét munkaszervezetünk segítségével.

A kommunikációt és a nyilvánosságot szolgáló tevékenységeink:

- folyamatos tájékoztatás egyesületünk honlapján keresztül,
- Hajta Kincsestár felület üzemeltetése
- rendszeres ügyfélfogadási idő (fogadóóra) biztosítása,
- egyéni konzultáció biztosítása,
- aktuális információk elektronikus úton történő megküldése az egyesület tagjai és a regisztrált LEADER érdeklődők számára,
- telefonos ügyfélszolgálat,
- elektronikus levelezéses ügyfélszolgálat,
- postai elérhetőség biztosítása,
- fórumok szervezése.

Az egyesület érvényes dokumentumainak, aktuális információinak állandó és leggyorsabb elérési lehetőségét nyilvános honlapunk biztosítja. Az itt feltüntetett elérhetőségeinken keresztül, korlátozás nélkül, bárki kapcsolatba léphet munkaszervezetünkkel, tájékoztatást, pályázati segítséget kérhet, véleményt formálhat stb. A megkeresés tárgyától függően intézkedik munkaszervezetünk. A rendelkezésére álló tudás birtokában segíti, tájékoztatja ügyfeleit, indokolt esetben – iktatás, dokumentálás után – továbbítja a megkeresés tartalmát az egyesület felettes szerveihez. Az így keletkezett dokumentumok és egyéb pályázati anyagok megtekintése, kiadása csak az egyesület elnökének előzetes engedélyével történhet a személyiségi jogok védelmére vonatkozó jogszabályi kitételek betartása mellett.

Az egyesület külső kommunikációjának elsődleges kapcsolódási, bonyolítási pontja maga a munkaszervezet, így az egyesület kommunikációs feladatainak szakszerű elvégzéséért a munkaszervezet-vezető felel. A feladat ellátásában valamennyi munkaszervezeti dolgozó részt vesz, akik az elmúlt programozási időszakban is gyakorlatot szereztek. A munkaszervezet illetékességén túlmutató kommunikációs ügyekben az egyesület elnöksége dönt.

Kommunikációs tevékenységünk ütemterve a 2014-2020-as programozási időszak alatt:

- folyamatosan: honlap fenntartása, aktualizálása (www.hajtacsapat.hu),
- folyamatosan: Hajta Kincsestár felület üzemeltetése,
- munkanapokon 8.30 – 12.30 között: ügyfélfogadás (fogadóóra),
- előre egyeztetett időpontban: egyéni konzultáció biztosítása,
- folyamatosan: aktuális információk elektronikus úton történő megküldése az egyesület tagjai és a regisztrált LEADER érdeklődők számára,
- hetente, hétfőtől péntekig, 8-tól 16 óráig: telefonos ügyfélszolgálat (telefon: 06-53-787-908, 06-53-787-909),
- hetente, hétfőtől péntekig, 8-tól 16 óráig: elektronikus levelezéses ügyfélszolgálat (hajtacsapat@hajta.hu),
- folyamatosan: postai elérhetőség biztosítása (HAJT-A Csapat Egyesület, 2766 Tápiószéle, Bartók Béla út 20.),
- átlagosan négyhavonta (illetve aktuális esetben vagy külön kérésre sűrűbben): fórum szervezése.

A kommunikációs tevékenység pénzügyi terve:

Kommunikációs tevékenységünket működési forrásunk terhére végezzük az alábbi éves ütemezésben (ezer Ft):

	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen
Kommunikációs költségek	50	400	400	500	500	1 850

9.4 Egyéb, a HACS által megvalósított projektek

– HACS EXPÓ

Nagyszabású rendezvény a HACS egyik településén.

A program célja: a HACS területét érintő értékek, a Tápió Natúrpark megismertetése, a térség helyi termékeinek, vállalkozásainak, közösségeinek, nonprofit szervezeteinek, önkormányzatainak bemutatkozása, együttműködésre ösztönzése, a lakosság tudatosságának fokozása, a HACS hatóerejének növelése.

Forrásigény: 8 000 000 Ft

10. Monitoring és Indikátorok

A monitoring folyamatok eredményeinek révén az Európai Bizottság értékes információkhoz jut, amelyek:

- elemzési szempontból szilárdan megalapozzák a jövőbeni szakpolitikai tervezőmunkát;
- segítséget nyújtanak a szakpolitikai célkitűzések és a programok célkitűzéseinek kidolgozásához, a későbbiekben pedig eszközül szolgálnak a kitűzött célok hosszú távú megvalósulásának mérése során.

A monitoring megfelelő végrehajtásának feltétele, hogy a szakpolitikai célkitűzések és a tervezett intézkedések összhangban legyenek egymással. A kiegyensúlyozott területfejlesztés, során hangsúlyos szerepet kap a foglalkoztatás és növekedés előmozdítása, illetve a szegénység visszaszorítása a vidéki térségekben.

A közös kereten belül végzett értékelés a szakpolitikai intervenciók hatásait hivatott felmérni. Az értékelés tényekkel szolgál a döntéshozatali munkához, és javítja a KAP keretében végrehajtott intervenciók hatásosságát, hatékonyságát és eredményességét. Ezen túlmenően az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot is növeli, és előmozdítja a kapcsolódó tanulási folyamatokat.

Annak érdekében, hogy az értékelések szerves részét képezzék a szakpolitikai döntéshozatali folyamatnak, és teljesüljenek az előírt referenciaértékek, a Bizottság iránymutatásokat és eszköztárat dolgozott ki a jogalkotás minőségének javítása érdekében, melyek követelményeket fogalmaznak meg, és ismertetik a bevált módszereket a KAP kiértékelésére vonatkozóan.

2021. december 6-án az Európai Parlament és a Tanács elfogadta a KAP-stratégiai tervekhez nyújtott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról szóló (EU) 2021/2115 rendeletet. Ez a rendelet létrehozza a teljesítmény-, monitoring és -értékelési keretet, amelyet 2023 és 2027 között kell majd alkalmazni a közös agrárpolitikára vonatkozóan.

A teljesítmény-, monitoring és -értékelési keret elősegíti, hogy a szakpolitikai hangsúly a szabályoknak való megfeleléstől a teljesítményre és az eredményekre helyeződjön át. Ez az új teljesítményalapú teljesítési modell közös teljesítménymutatókat alkalmaz.

Ezek közé a közös teljesítménymutatók közé tartoznak a következő indikátorok:

- kimeneti mutatók, amelyek a KAP végrehajtásának nyomon követésére fognak szolgálni;
- eredménymutatók, amelyek segítségével figyelemmel lehet kísérni, milyen előrelépést érnek el az uniós országok az előre kitűzött célértékek teljesítése terén;
- kontextus- és hatásmutatók, amelyek használatával meg lehet állapítani, hogy általánosságban hogyan teljesít, a szakpolitika a KAP célkitűzéseire képest.

A HACS-okra vonatkozó adatok

- A HACS tervezési területével lefedett települések száma, a lakossági adatok (a HACS területének népességére vonatkozó információ).

- A HACS tagjainak teljes száma az alábbi bontás szerint:
  - azok, amelyek valamely közigazgatási szervet képviselnek;
  - azok, amelyek helyi magángazdasági érdekeket képviselnek (például gazdasági szervezetek, helyi vállalkozások stb.);
  - azok, amelyek helyi szociális érdekeket képviselnek (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.), valamint
  - az egyéb eltérő kategóriákba sorolható tagok.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok teljes száma szervezettípus szerinti bontásban:
  - azon tagok száma, akik valamely közigazgatási szervet képviselnek;
  - azon tagok száma, akik/amelyek helyi magángazdasági érdekeket (például gazdasági szervezeteket, helyi vállalkozásokat stb.) képviselnek;
  - azon tagok száma, akik/amelyek helyi szociális érdekeket (például nem kormányzati szervezeteket, helyi egyesületeket stb.) képviselnek;
  - azon tagok száma, akik/amelyek az egyéb eltérő kategóriákba sorolhatóak.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok neme.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó tagok életkora, kiemelten a fiatalok száma a HACS döntéshozó testületében, 41. életévét be nem töltött személy.

A HACS-ok tevékenységeire vonatkozó adatok

- A HACS által végrehajtott műveletek száma összesen (a HF-ek keretében kibocsátott TO-kban szereplő kedvezményezettek megbontása jogi státusz szerint):
  - a magánszemélyek vagy vállalkozások által végrehajtott műveletek száma;
  - a közigazgatási szervek által végrehajtott műveletek száma;
  - a helyi magángazdasági érdekek képviselői (például vállalkozói szövetségek, kereskedelmi kamara stb.) által végrehajtott műveletek száma;
  - a helyi szociális érdekek képviselői (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.) által végrehajtott műveletek száma;
  - a kutatási szervezetek által végrehajtott műveletek száma;
  - a több, különböző típusú szereplő által közösen végrehajtott műveletek száma;
  - eltérő kategóriákba tartozó szereplő által végrehajtott műveletek száma.
- A HACS által végrehajtott interregionális együttműködési projektek száma.
- A HACS által végrehajtott transznacionális együttműködési projektek száma.
- A tudástranszferhez kapcsolódó műveletek száma, beleértve a fenntartható, gazdasági, társadalmi, környezeti és éghajlatbarát teljesítményre vonatkozó tanácsadást, képzést és tudáscserét.
- A termelői szervezetekkel, a helyi piacokkal, a rövid ellátási láncokkal és a minőségrendszerekkel kapcsolatos műveletek száma, beleértve a beruházások támogatását, a marketingtevékenységeket stb.
- A megújuló energia-termelési kapacitásokhoz kapcsolódó műveletek száma, beleértve a biomassza alapú energiatermelés kapacitásaihoz kapcsolódó műveleteket is.
- A környezeti fenntarthatósághoz, valamint az éghajlatváltozás mérséklésével és az ahhoz való alkalmazkodással kapcsolatos célok eléréséhez hozzájáruló műveletek száma a vidéki térségekben.
- A munkahelyteremtő műveletek száma.
- A vidéki vállalkozásokat – többek között a biomassza alapú gazdaság területén működő vállalkozásokat – támogató műveletek száma.
- Az intelligens falvakra vonatkozó stratégiákkal kapcsolatos műveletek száma.
- A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához, többek között a széles sávú rendszerekhez való hozzáférést javító műveletek száma.
- A társadalmi befogadás területén végrehajtott műveletek száma.
- Az egyéb, eltérő kategóriákba tartozó műveletek száma.

10.1 Monitoring

A közös kereten belül végzett monitoring kulcsfontosságú információkkal szolgál a KAP végrehajtásáról. Az Európai Bizottság szorosan nyomon követi a mezőgazdasági piacok alakulását, a vidékfejlesztés terén jelentkező fejleményeket és a KAP forrásainak felhasználását.

A HFS eredményeinek mérése, elemzése, majd az ebből eredő következtetések, visszacsatolások, stratégiai módosítások nélkülözhetetlenek a stratégia minőségi követelményeinek teljesítéséhez. A HFS eredményessége és a HACS sikeressége elválaszthatatlan egymástól, rendszeres monitoringgal és értékeléssel, a kauzális viszonyok jobb megértésével lehet hatékony javításokat végezni mind a munkafolyamatokban, mind a célrendszer meghatározásában.

A HAJT-A Csapat Egyesület munkaszervezete a célhierarchiánál meghatározott mutatókon túlmenően valamennyi projekt egzakt adatainak gyűjtését, feldolgozását elvégzi, a fejlesztési források felhasználását követi. Az adatgyűjtés részben a projektgazdák közvetlen bevonásával történik, akik projektjük előrehaladásáról – kifizetési kérelmek benyújtásakor – tájékoztatást adnak, majd a megvalósult fejlesztésről beszámolót is küldenek az egyesületnek. Analizáljuk a be- és kimeneteli indikátorok mellett az eredmény- és hatásindikátorokat is.

Évenként haladási beszámoló készül, amelyre alapozva a HFS esetleges módosítását is kezdeményezheti egyesületünk elnöksége.

A HACS működési forrás-felhasználása, a bevételek alakulása, a saját humánerőforrás rendelkezésre állás és szükséglet megjelenítése és elemzése a kötelező évenkénti beszámoló részét képezi, kiegészülve a szakmai munka értékelésével (képzés, önképzés, animációs munka, technikai segítségnyújtás stb.). A szakmai munka értékeléséhez minden esetben felhasználjuk az önértékelésből és a térségi szereplők véleményeiből leszárt eredményeket, egyes alkalmakkor külső szakértői értékelésre is számítunk.

10.2 Az indikátorok megadása

Indikátor neve	Indikátor leírása	Indikátor mértékegysége	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Képzésben, tanácsadásban, ismeretcsereben résztvevők száma	R.1 ^{PR} A teljesítmény javítása ismeretek és innováció révén: A fenntartható gazdasági, társadalmi, környezeti, éghajlattal és az erőforrások hatékonyságával kapcsolatos teljesítmény javítása érdekében tanácsadásban részesülő, illetve képzésben, ismeretcsereben vagy az európai innovációs partnerség KAP által támogatott operatív csoportjaiban résztvevő személyek száma	személyek száma							

Termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok száma	R.10 ^{PR} Az ellátási lánc szervezettségének javítása: A KAP keretében támogatott termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok aránya	gazdaságok száma							
Képzett megújuló energiatermelő kapacitás	R.15 A mezőgazdaságból, erdészetből, valamint egyéb megújuló forrásokból származó megújuló energia: Támogatott beruházások a megújulóenergia-termelés kapacitásbővítésébe, a biomassza-alapú energiák termelését is beleértve (kW)	kilowatt			15	15	20		
	Napelemes fejlesztések				15	15	20		
	Biomassza								
	Egyéb								
Új munkahelyek száma	R.37 Növekedés és munkahelyteremtés a vidéki térségekben: KAP-projektek keretében támogatott új munkahelyek (önfoglalkoztatás is, de a projekt kiépítéséhez szükséges munka nem)	teljes munkaidős egyenérték	-	-	-	1	2	-	-
A KAP támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok száma	R.39 A vidéki gazdaság fejlesztése: A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a biomassza alapú gazdaságok száma	gazdaságok száma							
A támogatott „okos falu” stratégiák száma	R.40 A vidéki gazdaság okos átmenete: A	„okos falu” stratégiák száma							

	támogatott „okos falu” stratégiák száma								
A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság száma	R.41 ^{PR} Összeköttetés teremtése Európa vidéki térségei között: A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához a KAP- támogatásnak köszönhetően jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság aránya	fő							
Rendezvényeken résztvevők száma + felzárkóztatási projektek érintettjeinek száma	R.42 A társadalmi befogadás előmozdítása: A társadalmi befogadást célzó, támogatásban részesülő projektekkel érintett személyek száma	fő							
Beszerezett eszközök száma	A projekt keretében beszerezett eszközök száma	db							
Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	db	-	-	3	3	6	-	-
Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	db	-	-	3	4	4	-	-
Megvalósult rendezvények száma	A projekt keretében megvalósult rendezvények száma	db	-	-	5	5	3	-	-
Fejlesztéssel érintett nonprofit szervezetek száma	Fejlesztéssel érintett nonprofit szervezetek száma	db	-	-	3	2	2	-	-

11. Indikatív pénzügyi terv

A HAJT-A Csoport Egyesület a rendelkezésére álló pénzügyi forrás 77%-át fejlesztésre, 23%-át működésre és animációs tevékenységre fordítja.

a) A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

Ssz.	Az intézkedések megnevezése	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen	%
1.	Helyi mikroállalkozások támogatása	0	80	70	60	30	240	35,7
2.	Helyi fejlesztések támogatása	0	90	100	100	71	361	53,7
3.	Rendezvények támogatása	0	20	20	20	3	63	9,4
4.	Saját projekt	0	0	0	0	8	8	1,2
	Összesen	0	190	190	180	112	672	100

b) A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen
Működési költségek	9	43	43	47	53	195
Animációs költségek	0	2	1	1	1	5
Egyéb tervezett bevételek	0	3	3	3	3	12
Összesen	9	48	47	51	57	212

Melléletek

1. számú melléklet: A HACS összetételének részletes bemutatása

A HACS tagságának megoszlása

<i>Szféra megnevezése</i>	<i>Tagok száma</i>
Közszféra	26
Nonprofit szféra	20
Vállalkozói szféra	19
Összes szféra	65

HACS elnökség

<i>Képviselő neve</i>	<i>Delegáló szervezet</i>
Kaszanyi József <i>(elnök)</i>	Mende Község Önkormányzata
Kele Sándorné <i>(alelnök)</i>	Szentmártonkátai Könyvtárért Alapítvány
Haraszi Imre	Úri Község Önkormányzata
Tóth János	Aranyszarvas Mezőgazd. Term.- és Szolg. Szöv.
Horváth László	Kókai Községi Sportkör
Illés Judit	Tápióbicske Barátainak Köre Egyesület
Katus Norbert	Összefogás Súlysápért Egyesület
Kovács Magdolna	Tóalmás Község Önkormányzata
Török László	DESIKER Ipari, Ker. és Szolg. Kft.

Taggá válás

Az Egyesületnek pártoló és rendes tagjai lehetnek. Az Egyesületbe való belépés önkéntes. Az Egyesület azonos típusú tagjait egyenlő jogok illetik meg. A tag személyére az Egyesület tagjai és az Elnökség javaslatot tehetnek. A felvételi eljárás a tagjelölt belépési nyilatkozatának az Elnökséghez eljuttatásával kezdődik, amelyhez csatolni szükséges az Egyesület tagjai közül legalább 2 tag ajánlását. A pártoló és a rendes tagok felvételéről a Közgyűlés dönt, a tagság a belépési kérelemnek a Közgyűlés általi elfogadásával keletkezik. A belépési nyilatkozatról a tagfelvételi kérelem Elnökséghez való benyújtásától számított 60 napon belül kell döntenie. A tagokat az Elnökség nyilvántartásba veszi és a rendelkezésre álló adatokat az adatvédelmi szabályoknak megfelelően kezeli, őrzi.

Az Egyesületnek tagja lehet minden természetes és jogi személy, vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdálkodó szervezet (a továbbiakban: szervezet). A jogi személy, illetve szervezet tag jogait mindenkor képviselője útján gyakorolja.

Az Egyesület a tagságot ahhoz a feltételhez köti, hogy a tag a belépési nyilatkozatában

a) elfogadja az Egyesület céljait,

- b) magára nézve kötelezőnek ismeri el az Egyesület alapszabályát,
- c) vállalja a tagsági díj határidőben történő megfizetését és
- d) vállalja az Egyesület tagjaira előírt egyéb kötelezettségek teljesítését, különösen az Egyesület tevékenységében történő rendszeres részvételt és az Egyesület céljának megvalósítására irányuló folyamatos közreműködés kötelezettségét.

A pártoló tag az Egyesület tevékenységében csak vagyoni hozzájárulással vesz részt.

A pártoló tag tagsága:

Az Egyesület pártoló tagja lehet az a természetes személy vagy szervezet, amely készségét fejezi ki az Egyesület tevékenységének rendszeres és folyamatos anyagi támogatására. A pártoló tag az egyesület tevékenységében csak vagyoni hozzájárulással vesz részt. A jogi személy pártoló tag jogait képviselője útján gyakorolja. Pártoló tag tanácskozási joggal részt vehet az Egyesület szerveinek ülésén és rendezvényein, azzal, hogy a pártoló tagot szavazati jog nem illeti meg. Pártoló tag vezető tisztségviselővé nem választható, de jogosult az Egyesület szolgáltatásainak igénybevételére

Tagokkal kapcsolatos elvárás

A tag kötelezettségei:

- a) Az Egyesület céljainak megvalósításában való aktív közreműködés.
- b) Az Egyesület alapszabálya rendelkezéseinek betartása.
- c) A tagdíj rendszeres befizetése.
- d) Az Egyesület erkölcsi támogatása, a kívülállók tájékoztatása annak feladatáról, jellegéről.

.A pártoló tag kötelezettségei:

- e) Az Egyesület őt érintő alapszabályi rendelkezéseinek és közgyűlési határozatainak betartása, nem veszélyeztetheti az egyesületi célok megvalósulását.
- f) Az általa vállalt vagyoni hozzájárulás szolgáltatására köteles.
- g) Az Egyesület erkölcsi támogatása.

Szervezeti egységek feladatköre:

Közgyűlés

- A hátrányos megkülönböztetéstől mentes és átlátható kiválasztási eljárás és objektív kritériumok kidolgozása a pályázatok kiválasztásához, amelyek elkerülik az összeférhetlenséget, a holtteher vagy helyettesítő hatást, ugyanakkor biztosítják, hogy a kiválasztási döntések során a szavazatok legalább 50%-át állami vagy önkormányzati költségvetési gazdálkodó szervnek nem minősülő partnerek adják.

Elnökség

- Pályázatok kiválasztása és a támogatás összegének rögzítése, továbbá a jóváhagyás előtt a javaslatok benyújtása a KÜ-hez a támogathatóság végső ellenőrzése céljából.
- A közösségvezérelt HFS és a támogatott műveletek végrehajtásának monitoringja, és az adott stratégiához kapcsolódó egyedi értékelési tevékenységek – független szereplő általi – végrehajtása.

Felügyelőbizottság és munkaszervezet

- Az állami támogatások átláthatóságára vonatkozó EU Közösségi szabályoknak való megfelelés érdekében HACS-ok és munkaszervezeteik kapott támogatásokat az egyéb forrásból szerzett vagy gazdálkodási tevékenységből elért bevételeiktől elkülönítetten kötelesek kezelni és nyilvántartani.

Munkaszervezet

- A helyi szereplők fejlesztési és végrehajtási kapacitásainak kiépítése, beleértve a projektirányítási képességeik fejlesztését is.
- A pályázatok kiválasztása során összhang biztosítása a közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégiával, e műveleteknek az adott stratégiai és célkitűzések és célértékek eléréséhez való hozzájárulásuk révén.
- A pályázatok kiválasztása során a kiválasztási kritériumok összeállítása és súlyozása által összhang biztosítása a közösségvezérelt fejlesztési stratégiával, valamint a támogatás szükségességének (a pályázó ennek hiányában nem lenne képes megvalósítani a projektet) mérlegelése, pályázati felhívások vagy folyamatban lévő projektbenyújtási eljárás előkészítése és közzététele, beleértve a kiválasztási kritériumok meghatározását és súlyozását – megfelelő időtartam biztosításával.
- Támogatási kérelmek befogadása és értékelése.

A munkaszervezetben jelenleg három főállású dolgozó segíti stratégiánk megvalósítását. A munkaszervezet vezetője Pénzügyi és Számviteli Főiskolai végzettséggel, több évtizedes vezetői és szakmai gyakorlattal, tapasztalattal rendelkezik. A munkaszervezet további két munkavállalója többéves pályázatkezelői, -értékelői, -segítői gyakorlattal rendelkezik. Egyéb kvalitásaik tekintetében közoktatási vezetői gyakorlattal rendelkező tanár, matematikus, számítástechnikai szoftverüzemeltető. Idegen nyelvismereti szint: angol középfok.

2. számú melléklet: Stratégiaelemzés

		Belső	
		Erősségek	Gyengeségek
Külső	Lehetőségek	<p><i>Offenzív stratégiák</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Aktív turizmus fejlesztése – Ökológiai szemlélet erősítése – Környezetkímélő technológiák elterjesztésének ösztönzése – Helyi civil együttműködések támogatása – Helyi termékek előállításának, minőségfejlesztésének ösztönzése 	<p><i>Fejlesztő stratégiák</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Helyi termékek piacra jutásának támogatása – Munkavállalói kompetenciák erősítése – Vállalkozói szemlélet, innovációs készség erősítése – Helyi vállalkozások támogatása, munkahelymegtartó, -teremtő képességük erősítése – Pályakezdők, fiatalok, hátrányos helyzetűek foglalkoztatásának ösztönzése – Turisztikai fogadóképesség erősítése
	Veszélyek	<p><i>Védekező stratégiák</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Lovas turisztikai nemzetközi együttműködés folytatása – Új turisztikai együttműködések kialakítása – Civil szervezetek működésének támogatása – Helyi termékek népszerűsítése 	<p><i>Elkerülő stratégiák</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Önellátási ismeretek terjesztése – Fiatal családok közösségi bevonása – Települések infrastrukturális és arculati fejlesztése – Gazdasági, társadalmi és kulturális együttműködések ösztönzése

Offenzív stratégiánk egyik eleme a részben a főváros közelségére építő, vagy a főváros attrakcióit kiegészítő turisztikai fejlesztés, amely elsősorban a helyi adottságokat veszi figyelembe. Nem a tömegturizmus a kívánatos, amelyre egyébként sem lenne esély, hanem a célcsoportok idevonzása a megfelelő háttérkultúra és infrastruktúra kialakításával (például a Tápó Natúrpark fejlesztése). Előző HVS-ünk és HFS-ünk mentén elindultak turisztikai fejlesztéseink, azonban még mindig nincs megfelelő minőségű és mennyiségű fogadóbázisunk. Turisztikai vonatkozású beruházási igények egyébként jelentős számban megtalálhatók a benyújtott projektervek között. Célterület-közelben táborok, falusi szálláshelyek fejlesztésével növelhetjük a helyi bevételeket. Cél a főváros-közelben rekreációs lehetőségek megteremtése, illetve a meglévők minőségi fejlesztése, amelynek során ösztönözzük, hogy helyi fiatalok és/vagy hátrányos helyzetű csoportok is bevonásra kerüljenek. Az aktív turizmus élénkítése megkívánja a kerékpárút-fejlesztést (amely egyébként a haránt irányú munkába jutási lehetőségeket is bővíti), a helyi szolgáltatások javítását, a közbiztonság megőrzését, a marketing fokozását, tehát összességében komplex fejlesztési kihívásnak kell eleget tennünk. Támogatjuk a helyi speciális hagyományokra, lehetőségekre indokoltan építő, megfelelő üzleti tervvel rendelkező, ágazatközi és szektorok közötti együttműködések is tartalmazó turisztikai fejlesztéseket. A tájérték, a biodiverzitás megőrzését és a környezettudatosság fejlesztését szolgáló kezdeményezések prioritást élveznek.

A hagyományőrző rendezvények, melyek jelentős civil befolyással szerveződnek, az identitástudat ápolását szolgálják, így támogatásuk a továbbiakban is elengedhetetlen, különösen akkor, ha térségi összefogással valósulnak meg. A térség egészséges társadalmi életének meghatározói a civil szervezetek, amelyeknek folyamatos támogatási lehetősége egyéb forrásból nem biztosított, ezért projektjeikhez forrást és koordinátori segítséget kívánunk biztosítani, együttműködéseiket ösztönözzük.

Átfogó fejlesztési terveink között kiemelt jelentőségű a munkahelyteremtés, a családok bevételeinek növekedését, az elvándorlás csökkenését eredményező programok támogatása. Térségünkben jellemzően kevés a munkahely és gyenge a

vállalkozások megújuló képessége. Ezért meghatározó a helyi vállalkozások erősítése, diverzifikációjuk megkönnyítése, innovációs potenciáljuk támogatása, munkahelyteremtő képességük fokozása, amellyel párhuzamosan szükség van a munkavállalói kompetenciák fejlesztésére is. A helyi termékek, biotermékek piacra jutását, a folyamat hálózati szerveződését elősegítjük, növelve a helyi bevételeket, támogatva az önfoglalkoztatást, és a trendeknek megfelelően erősítve az egészségtudatos szemléletet. Támogatjuk a jövő társadalmi, gazdasági, éghajlati és energetikai kihívásaira reflektáló kezdeményezéseket, ezen belül hangsúlyozott figyelmet kap a megújuló energiaforrások felhasználása.

Sportcélú közösségi tér kialakítása vagy továbbfejlesztése több településünkön (vagy településrészeken) hiányzik, ugyanakkor az ez irányú fejlesztési igény továbbra jelentős. Szükséges azon települések sportlétesítményeinek fejlesztése, sportlehetőségeinek kialakítása, amelyek az előző időszakban nem valósulhattak meg.

A belső perifirikusság csökkentése, az általános vonzókéesség fokozása érdekében támogatjuk településeink arculatfejlesztést, élhetőbbé tételt szolgáló programjait.

Stratégiai céljaink védelmében általánosságban ösztönözzük a projektek együttműködésben történő megvalósítását, az innovatív szemléletű, foglalkoztatást bővítő, képzettségi szintet emelő fejlesztéseket, a helyi értékekre, erőforrásokra építő, helyben hasznosuló, a helyi értékeket szélesebb körben ismertté tevő, hosszabb távra tervezett, fenntartható, környezettudatos elképzeléseket.

A stratégiai célok megvalósulását fenyegető veszélyek, a félperifériás helyzet elkerülése, az általános értelemben vett kulturális és képzettségi szint emelése, a rugalmas alkalmazkodóképesség, valamint a környezettudatos, egészségközpontú, takarékos szemlélet térnyerése érdekében hasznosítjuk más térségek tapasztalatait és egyben megosztjuk saját tudásunkat, ezért térségek közötti együttműködésekben is érdekeltek vagyunk.